

ALT SAJUNGOS SEIMAS

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Valdyba šį sekmadienį, rugsėjo 21 d., Union City, Conn. turėjo savo posėdį, kuriame dalyvavo ir New Yorko tautininkų atstovai. Apsvarsčius Sąjungos seimo šaukimo klausimą, galutinai nutarta jį šaukti 1953 metų kovo 14-15 dieną Philadelphiaje. Valdybos nariui A. S. Trečiokui drauge su New Yorko skyrių pirmininkais ar jų atstovais pavesta susisiekti su Philadelphiajos skyriumi ir tvarkyti seimui patalpų ir kitų jo posėdžiui reikalingų sąlygų parūpinimu.

ALT SAJUNGOS VADOVYBĖ SVEIKINA GEN. EISENHOWERĮ

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos vadovybė, turėdama galvoje gen. Eisenhowerio ryškius pasisakymus už pavergtųjų Europos kraštų, jų tarpe ir Lietuvos, išlaisvinimą iš dabartinės vergijos, nutarė pasiųsti gen. Eisenhoweriui bei respublikonų partijos vadovybei sveikinimą bei pasitenkinimo ir dėkingumo pareiškimą dėl tų lietuviams taip svarbių nusistatymų, pažymint, kad toks pavergtųjų kraštų padėties supratimas be abejo susilauks Amerikos piliečių atitinkamo įvertinimo. Tuo būdu ALTS vadovybė prisijungė prie gen. Eisenhowerio kandidatūros į prezidentus rėmėjų. Tais būdais viešai pareiškta sekmadienį, rugs. 21 Union City įvykusiame ALTS Waterburio skyriaus gegužinėje. Waterburio mayoro Snyderio ir kongresmano Petersono akivaizdoje.

PAGERBĖ S. L. HARRIS

Praeitą savaitę Washingtono posėdyje septintojo National Conference on Citizenship. Patriotines kalbas pasakė Prezidentas Trumanas, p. Rooseveltinė ir daugelis kitų. Konferencijoje buvo globojama teisingumo ministerijos (U.S. Attorney General). Konferencijoje dalyvavo lietuvių veikėjų grupė, reprezentuojanti SLA, būtent: adv. Kalinauskas iš Bostono, Povilas Dargis iš Pittsburgho ir Dr. Matas Vinikas, ilgametis SLA sekretorius.

Šia proga minėtoji grupė nutarė pagerbti atmintį leitenanto Samuel L. Harris, Amerikos piliečio iš Pensilvanijos, kuris 1920 metais žuvo Kaune eidamas savo pareigas, kaip kariškis. Jo kūnas buvo atgabentas Amerikon ir palaidotas Arlington National Cemetery. Ant jo kapo yra pastatytas didokas paminklas. Paminkle išgraviruoti dviejų valstybių ženklai: Erelis, kaip J.A.V. emblema ir Vytis — Nepriklausomos Lietuvos Respublikos emblema. Abiejose granitinio paminklo pusėse yra įrašyta amerikiečių ir lietuvių kalbomis biografines žinias apie tą šaunų jauną amerikietį. Adv. Kalinauskas padėjo gyvų gėlių vainiką SLA vardu.

Vainiko padėjimo iškilmėse dalyvavo Povilas Žadeikis, Lietuvos Nepaprastasis Pasiuntinys ir Igalios Ministras JAV.

ALT SUVAŽIAVIMAS

ALT Vykdomojo Komiteto nutarimu metinis ALT narių suvažiavimas šaukiamas New Yorko lapkričio mėn. 21 ir 22 d.

Smulkiau apie suvažiavimo vietą, posėdžių laiką, darbotvarkę ir kt. bus pranešta vėliau.

DIRVA

Rengiasi ar nesirengia karui?

Rinkiminė propaganda išryškina šio krašto partijų viešai skelbiamuosius nusistatymus dėl bolševikų pavergtųjų kraštų likimo. Ir išryškina gana netikėtą prasmę.

Buvo manoma, kad respublikonai šiuo klausimu greičiausiai bus santūresni, o demokratai — drąsesni ir bent jau žadės daugiau už respublikonus. Bet naujieji respublikonų vadai aiškiai pasisakė už tų kraštų išlaisvinimą, neišskirdami iš jų tarpo nei Lietuvos, nors ir pabrėždami, kad to tikslas jie nori siekti ne karinėmis, o tik taikingomis priemonėmis. O demokratų vadai priešingai — galima sakyti, net ciniškai atvirai pasisakė, kad nei nebandys pavergtųjų kraštų laisvinti: ne dėl to, kad nenorėtų, bet dėl to, kad žadėti išlaisvinti nesirengiant kariauti yra tuščia kalba, o kariauti demokratų, žinoma, irgi nesirengia.

KUR ČIA YRA "GRYNASIS PINIGAS"?

Reikia neužmiršti, kad rinkiminė propagandą visų pareiškimų — svarbiausias tikslas yra patikti kiek galima didesniai rinkinių skaičiui.

Respublikonai žino, kad daugeliui rinkinių, kilusių iš Europos vidurio ar rytų, drąsus pažadas išlaisvinti jų senąsias tėvynes tikrai patiks. Bet niekam nepatinka karas. Todėl jie tuojau pridėjo, jog išlaisvinimo sieks be karo.

Demokratai, matyt, skaičiuoja, kad karo nenorintys balsuotojų yra daugiau, negu išlaisvinimo norintųjų. Taigi jie, matyt, ryžosi vėrciau "nurašyti" nuostolius tuos, kurių mažiau, o remtis tais, kurių daugiau.

Kiek tuose rinkimuose patalpinamose yra nuosirdumo?

Iš esamų duomenų galima spręsti, jog lygiai respublikonai, lygiai demokratai iš esmės norėtų, kad visos bolševikų pavergtos tautos būtų išlaisvintos. Ir jei tai būtų iš tikrųjų galima pasiekti be karo, tai nei vieni nei kiti nevengtų teikti pagalbos vadinamoms taikingomis priemonėmis. Skirtumas galėtų būti tik metoduose.

Demokratai, matyt, dar nėra nusikratę idėjos ko nors pasiekti derybomis su bolševikais. Anot Stevensono, reikia laikytis dėsno "imti ir duoti". O respublikonų vadai kalba, jog reikia reikalauti, kad būtų atstatytas teisingumas ir tą reikalavimą paremti savo pajėgumu stiprinimu.

Aišku, šis antrasis dėsno nuoseklumas. Nes, anot "Life" (rugs. 22), nėra jokio pagrindo dėsniui "imti ir duoti" santykiuose tarp laisvės ir tironijos. Toks santykių gali būti tik tarp draugų, o ne tarp priešių. "Ir ką gi mes duotume? — klausia "Life". — Juk negi mūsų pačių laisvę?" O jei ne, tai, sako, Stevensonas turbūt mano duoti laisvę dar kurios nors tautos, esančios kur nors arti prie dabartinės Sovietų viešpatavimo zonos pakraščių...

Be to respublikonų kalbos apie išlaisvinimą "taikingomis ir tik taikingomis priemonėmis" visiems, kurie šiek tiek žino pa-

dėtį, atrodo, mandagiai tariant, neįtikinamos... Tad ir ima didele abejonė, argi toki padėties žinovai, kaip Eisenhoweris ir kiti, rimtai tiki galėsi išlaisvinti pavergtus kraštus ir nurašins amerikiečių sąžinę be karo?

Iš viso to būtų galima daryti išvadą, kad abejotino tikrumo yra šie "pinigai":

pas respublikonus — užtikrinimas, kad gali pasiekti išlaisvinimo be karo,

pas demokratų — staigus atsiskyrimas nuo išlaisvinimo pastangų.

AR TAI PAREINA NUO PAREISKIMŲ?

Labai dažnai ne politinės programos nulemia politinių įvykių eigą, o atvirkščiai. Amerika dalyvavo jau dviejuose pasauliniuose karuose, nors rinkimus tais laikais laimėjusieji buvo beveik prisiekę, kad jokių būdu nesileis įviliami į karus.

Ir šiuo metu, pažvelgus, kas tikrumoje darosi, pažadai kariauti ar nekariauti neatrodo labai reikšmingi.

Neseniai laikraščiai paskelbė, kad rusai turi 4 milijonus parengtos kariuomenės, galinčios pulti Vakarų Europą, o Vakaruose esą tik 2 milijonai... Vienas New Yorko laikraštis sako, si patyręs iš Washingtono žvalgybinių sluoksnių, kad rusai laiko parengę net tris milijonškas lėktuvų armadas, galinčias kiekvieną metu bombarduoti bet kurį Amerikos miestą.

Dažnai laikraščiuose pasirodo palyginamosios diagramos, kuriose lyginamas Sovietų karinis pajėgumas su Amerikos. Dažniausiai jos gąsdina, rodydamos, kad Sovietai stipresni ir Amerika nebent apie 1954-55 metus galėtų susilyginti su dabartine jų apsiginklavimo jėga. Bet kartais būna diagramų, rodančių ir Amerikos pranašumą. Kuo tikėti?

Būdingas įvykis: audra viename aerodrome neseniai aplaužė ir net visai sulaužė visus ten buvusius didžiulius (B-36) bombonešius. Buvo oficialiai pranešta, kad tuo būdu beveik visi Amerikos turimeji to tipo bombonešiai sugadinti. (Dauguma jų buvo greit pataisyti). Tai yra didžiausi ir brangiausi Amerikos bombonešiai, neskaitant dabar gaminamų dar didesnių — B-52 tipo. Dėl jų buvo dideli ginčai, apsimoka ar neapsimoka juos gaminti. Bet įdomiausia ta aplinkybė, kad uraganas tų lėktuvų sulaužė... daug daugiau, negu jų "buvo"! Sulaužėjų bombonešių skaičius buvo nurodytas bene 107, ir tai buvo pasakyta, kad tai yra "beveik visi" turimeji to tipo bombonešiai. O ligi šiol buvo manoma, kad tų bombonešių iš viso yra tik kelios dešimtys...

Jau vien tas faktas rodo, kad diagramų apie Amerikos pasirengimą ar nepasirengimą karui negalima priimti kaip visai "gryno pinigų"...

"Life" pereiną savaitę atidengė vadinamos "Blue Jay" operacijos paslaptį: Grenlandijos šiaurės paskutinę milžinišką lėktuvų bazę, iš kurios sprausm-

Pasakoja neseniai buvusios Lietuvoje

GYVENIMAS KOLCHOZUOSE. — LIETUVIAMS SUNKU PERSIKELTI Į MIESTĄ. — DIDELIS GIRTUOKLIAVIMAS. — DABARTINIS PANEVŽYS. — ŽINIOS APIE PARTIZANUS.

Dvi vokiekaitės, gyvenusios Lietuvoje nuo 1947 metų, viena iki 1951 metų vasaros, kita iki 1952 metų pavasario, pasakoja apie gyvenimą Lietuvoje, daugiausiai Panevėžio apylinkėse. Jų pasakojimai vietomis kiek skirtingi, tačiau daugeliu atžvilgių vienas kitą tik patvirtina.

PASAKOJA GRĮZUSI 1951 METAIS

"Didžiąją savo Lietuvoje buvimo laiką dalį dirbau kolchozuose netoli nuo Panevėžio. Kraštas žymiai dalimi atrodo ištuštėjęs. Daug nedirbamų laukų, nes trūksta darbo jėgos. Deportuoti lietuvių žemės sujungtos į kolchozus. Buvo kalbama, kad ūkininkų namai bus nugriauti ir perkelti į kolchozų centrus, bet iki 1951 metų gegužės ta prasmė dar nieko nebuvo padaryta.

"Kolchozo administraciją sudaro pirmininkas, knygvėdis ir brigadininkas. Šis paprastai yra labiausiai privilegiamas asmuo kolchozo administracijoje, nes jis yra kolchozo darbininkų viršininkas ir jis skirto darbo normos. Normos būdavo tokios didelės, kad darbininkas vos pusę tegali atlikti per paskirtą laiką.

"Kolchozuose buvo normalus kiekis arklų, karvių bei kaulių, bet dėl pašaro stokos jie labai blogai atrodė. Arklus reikdavo dažnai keisti, nes greit pavargdavo. Pas mus arkliai turėdavo dirbti kol ant kojų laikydavosi, nes brigadininko nuomone arkliai yra pigesnė darbo jėga, negu traktoriai, kuriems reikia daug

kuro ir kuriuos reikia dažnai taisyti.

"Gyvenimas kolchozuose buvo labai primityvus. Darbininkai gyvena daugiausia ištremtųjų ūkininkų patalpose. Namų daugumą jau reikia taisyti. Maistą kolchozo nariai turi pirkti mieste ar gretimuose kaimuose. Bet kolchozo darbininkams dažnai pritrūksta maisto, nes miestiečiai išperka anksčiau, negu kolchozo darbininkai suskumba nutykti. Ypač pritrūkdavo cukraus ir mielių. Ir apsirėnę žmonės Lietuvoje labai menkai, ypač kolchozuose dirbantieji. Jie nešioja daugiausiai linų ir vilnos mitais drabužius. Blogiausia su autuvu. Apie 70 nuosimčių dirbančiųjų kolchozuose avi savo darbo avalinę, pasigaminant iš medžio bei odos liekanų ar net skudurų. Tik vienam kitam pasiseka, už didelį pinigą, gauti prastos rūšies porą pusbačių ar net batų.

"Daugelis kolchozų darbininkų, ypač lietuviai, nori persikelti į miestą. Bet kaip tik lietuviams taiti beveik neįmanoma. Galima, žinoma, prašyti leidimo, jei galima įrodyti, kad ten esi reikalingas kokiam svarbiam užsiėmimui, tačiau atitinkama įstaiga tokį leidimą duoda nepaprastai retai.

"Kultūrinis gyvenimas kol-

chozuose reiškiasi atsitiktiniais kino filmų parodomais ir šokių vakarėliais, valstybinių švenčių proga. Kartais atvažiuoja sovietinis automobilis su knygomis, bet knygos esti vien tik sovietinės kilmės ir paprastiems kolchozų darbininkams visiškai neįdomios. Kartais jaunimas surengia vaidinimą, bet vaidinimai turi turėti politinę spalvą, be to, jie paprastai būna kvaili ir primityvūs.

"Atostogų duodama labai retai ir tai tik esant blogam orui. Tik kas yra geruose santykiuose su brigadininku, tai gali gauti porą dienų atostogų, bet ir už šio drabužius. Blogiausia su autuvu. Apie 70 nuosimčių dirbančiųjų kolchozuose avi savo darbo avalinę, pasigaminant iš medžio bei odos liekanų ar net skudurų. Tik vienam kitam pasiseka, už didelį pinigą, gauti prastos rūšies porą pusbačių ar net batų.

"Pavasari visi kolchozų darbininkai turi eiti kelių taisyti. Ir čia darbas vadovauja brigadininkas, kuris nurodo, kada ir kur reikia dirbti. Už tą darbą moka atskirai, bet kiek teko sužinoti, tik apie 2 ar 3 rublius už dieną. Berniukai ir iki 18 metų taip pat turi eiti kelių taisyti.

"Aš dažnai būdavau Panevėžyje. Šis nedidelis miestas turi savo radijo stotį. Gatvėse būdavo

VISAM PASAULY

• Iš Kinijos — Maskvos derybų paaikėjo, kad Maskva šių metų gale perduos vieniems kinams valdyti Mandžiūrijos geležinkelį, kaip tai buvo numatyta ankstesnėje sutartyje. Bet buvo numatyta perduoti Port-Arturo ir Daireno uostus. Tačiau, pasirodo, komunistinis Kinijos ministeris pirmininkas, "prašė rusus pasilikti tuose uostuose, kol Japonija nėra pasirašiusi su raudonąja Kinija taikos sutarties". Stalinas, žinoma, su tuo "prašymu" mieliai sutiko.

• Kalbama, kad ir pats Maoce Tungas neseniai lankėsi Maskvoje ir išbuvęs ten net 11 dienų. Tačiau viešai nieko apie tą apsilankymą nebuvo pranešta.

• Strassboure posėdyje "Shumano plano valstybių" atstovai ir projektuoja Vakarų Europos valstybių federacijos konstituciją. Svarbiausias klausimas — ar federacijos bus Anglija, ar nebus. Pati federacijos idėja iškelta Churchillio, kuris dabar vėl Anglijos valdžioje. Bet Anglija vargu ar jungsis į Europos federaciją, kadangi ji jaučiasi labiau priklausanti savo sąjungai su dominijomis.

• Mažiausiai dvi dienas Čekoslovakijos kėpyklose nebuvo duonos. Kairiosiose vietose įvykė "bado demonstracijų".

• Prancūzų komunistų partijos centras iš atsakingų pareigų partijoje pašalino žymius vadus — André Marty ir Charles Tillon. Manoma, kad tai turi ryšio su netrukus numatomu Thorezo grįžimu iš Maskvos, kur jis jau apie dvejus metus gydyosi nuo kūniškų ir, greičiausiai, nuo politinių "ligų".

• Amerikos ambasadorius Maskvoje Kennanas, kuris vyko į Maskvą su viltimis sušvelninti santykius, skundžiasi, kad jis ten atskirtas nuo viso pasaulio ir sąlygos esančios blogesnės, negu buvo pas Hitlerį, kai pasiuntinys tenai buvo internuotas Amerikai įstojus į karą.

• Suomija baigė mokėti Sovietams reparacijas, kurios jai buvo užkrautos taikos sutartimi. Reparacijos buvo mokamos prekiomis. 1938 metų kainomis tai buvo 300 milijonų dolerių, o dabartinėmis kainomis arti biliono dolerių. Vadinasi, po karo suomiai sumokėjo Maskvai po maždaug 250 dolerių nuo galvos, skaitant ir mažus vaikus.

• V. Vokietijos sostinėje Bonnoje lankėsi R. Vokietijos delegacija. V. Vokietijos vyriausybė jų nepriėmė, bet tarėsi su partijų vadais.

• Respublikonų kandidatų į viceprezidentus senatoriui Nixonui iškeltas nemalonus priekaištas: savo politinei veiklai jis naudojosi privačių asmenų parama, kurios gavo apie 18,000 dolerių ir jų neregistravo mokesčiniuose pranešimuose. Tačiau oficialiai paskelbta, kad jis asmeniškai pinigų nenaudojo, juos tvarkė specialus komitetas ir dėl to išlošė tik mokesčių mokėtojai, nes pinigai nebuvo naudoti iš lėšų. Aiškinama, ar ta parama nebuvo panaudota senatoriaus įtakai pakreipti paskirų asmenų interesams ginti.

VILTIES DRAUGIJOS NARIAI

Pastaruoju laiku į Vilties draugiją įstojo:
Papartis Teodoras,
Chicago \$10.00
Latvenas Alfa,
Dorchester 25.00
Kasmasukas J.,
Roslindale 10.00
Klypas Antanas,
Chicago 10.00
Strockis Anicetas,
So. Boston 10.00
Vileniškis Ignas,
So. Boston 10.00
I Vilties draugiją galima įstoti siunčiant pareiškimus ar pinigų šiuo adresu: Viltis, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

garsia kalbiai, iš kurių pati girdėjau programos pradžioje sakant "Radio Panevėžys". Kiek žinau, mieste kairurie žmonės turi nedidelius radijo imtuvus, kurie, atrodo, yra tiesiog sujungti su stotimi: kai tik vietinė stotis nutyla, tai ir jie nutyla. Programą labai vienoda ir nuobodė: joje nieko daugiau negirdi, kaip tik sovietines dainas ir politines paskaitas, aiškinimus ir kalbas apie darbą. Manau, kad retas kas tos programos klausosi.

"Panevėžys buvo keletas viešų skaityklių su politinio turinio laikraščiais, keletas restoranų ir du restoranai, kur esti šokiai. Visi tie restoranai būdavo vasarą uždaromi 10 val. vak., o žiemą — 9 val., tik šokiams skirtos vietos kartais būdavo atdaros iki vidurnakčio.

"Tolyh" ir Rusiją iš Lietuvos važiuoti leidžia be specialaus leidimo. Taip pat galima važiuoti į Latviją ir Estiją. Kiekvienas gyventojas turi turėti asmens liudijimą, vadinamą "Spravka", kur įrašoma pavardė, vardas, amžius ir darbovietė. Fotografijos nėra, tik vietos administracijos antspaudas. Tas "spravka" išduoda vietos milicija. Bet jų retai kada reikia.

"Panevėžys veikia telefonas, bet naudojasi juo tik įstaigos, ligoninės, gydytojai ir sovietiniai bei vietiniai komunistai. Kiek žinau, telefonų knygos nėra.

"Bedarbių Panevėžyje nebuvo, nes tai ir negalima, kadangi "Kas nedirba, tas nevalgo".

"Vienas kitas iš lietuvių man neretai pasakojo apie partizanus, kurių esą apylinkėse miškuose. Aš pati niekad nebuvo jų sutikusi. Tik žinau, kad sovietiniai kareiviai dažnai Panevėžio apylinkėse miškuose įsiekdavo partizanų. 1951 metų pavasarį tuose miškuose įvykęs didesnis rusų susirėmimas su partizanais ir abiejose pusėse buvo sužeistų.

"Laiškai nuo 1950 metų vidurio necenzūruojami ar bent beveik necenzūruojami. Bet tai tik vidaus susirašinėjimo laiškai. Laiškai iš užsienių beveik visada cenzūruojami. Tačiau aš gavau eilę laiškų iš Vokietijos, kurie neatrodė būvę atidaryti. Bet mano pažįstama, kiek tik gavo iš Vokietijos laiškų, tai vis atidarytas. Paprastai laiškai iš Vokietijos eina apie 16 dienų.

"Labai blogai Panevėžio apylinkėje yra su medicininio patarnavimu. Į kaimą gydytoją atsiųsti iš viso neįmanoma. Sunkesniais atvejais, nepaprastai nepatogiomis sąlygomis, tenka ligonį gabenti į ligoninę. Ligoninės, man regis, Panevėžyje yra dvi, bet labai primityviai įrengtos. Ypač stinga vaistų, žinau, kad daugelis lietuvių dėl to labai pasipiktinę, nes buvo patirta, kad sovietų kariuomenės daliniai didžiąją ligoninių įrengimų dalį išplėšė."

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit), 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Telephone: ENdicott 1-4486

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: in the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorporuota), 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: ENdicott 1-4486

Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Įregistruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 3 d. įstatymą. Prenumerata metama iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.00. Atsk. Nr. kainu 10 centų.

KAS ir KUR

Šiuo metu Vokietijoje veikia šios lietuvių mokyklos: Vasario šešioliktosios gimnazija, trys pradžios mokyklos ir trys vargo mokyklos.

Tremtis praneša, kad šiuo metu iš Vokietijos retai kam pasiseka išemigruoti. Tik vienas kitas išvyksta Kanadon ar į Pietų Amerikos kraštus.

LRKS skelbia, kad per pirmąjį šių metų pusmetį tos organizacijos turtais padidėjo virš 63,000 dolerių.

Rusai giriasi, kad Lietuvoje išdalinio 36 premijas už gerą miško reikalų tvarkymą. Tie apdovanojimai palietė tuos, kurie gerai vykdė, pagal rusų įsakymus, miškų kirtimus.

Amerikos lietuvių socialdemokratų vadovybė dabar sudaro: J. J. Dulkis, K. Belinis, J. Bulvydas, J. Pakalka, B. Spudienė, P. Kriaučiukas, J. V. Stilonas, V. Gervickas, P. Grigaitis, S. Michelonas ir J. Januškis.

Iš Anglijos į Clevelandą atvyksta apsigyventi K. Puskunigis. Anglijoje gyvena apie tris metus laiko.

Terros leidykla labai skoningai išleido Balio Sruogos Giesmę apie Gediminą. Tekstą lino leume ir paveikslus atliko dail. V. Petravičius. Bibliofilinių atžvilgiu tai labai retas leidinys.

NAUJOS PLOKŠTELĖS

Kiekvienos plokštelės kaina \$1.75, gi siunčiant paštu po \$2.00. Užsakymus siųskite:

Leidykla PASVAISTE tik ką išleido dvi naujas, Broniaus Brudriūno Vyrų Kvarteto (Detroit, Mich.) įdainuotas, patofono plokštelės: SAUKSMAS/ALUTIS ir TĖVYNEI/SUBATOS VAKARELJ.

PASVAISTE
560 Grant Ave.,
Brooklyn 8, N. Y.

Kaštuoja tik 2 dol. Gaunama Dirvoje ir Terros leidykloje. Knygos išleista tik 700 egz.

Laikraštinkas L. Valiukas iš Dayton, Ohio persikėlė gyventi į Los Angeles, Cal. ir pradėjo talkininkauti "Lietuvių Dienų" redakcijoje.

Jau išėjo iš spaudos "Lietuvių Dienų" spalio mėn. numeris. Įdėta virš 40 nuotraukų iš lietuvių gyvenimo Amerikoje ir kituose kraštuose.

Spalio 12 d. Carnegie Hall, New York'e įvyksta Baltijos tautų simfoninis koncertas.

Rugsėjo 6 d. Chicagoje mirė Lietuvos kariuomenės veteranas viršila Petraitis. Jis Nepriklausomybės kovose buvo nustojęs 68% sveikatos. Palaidotas šv. Kazimiero kapinėse.

GENOCIDO PROBLEMA TARPT. INSTITUTO SUVAŽIAVIME

Italų spauda praneša, kad Merano, Šiaurės Italijoje, įvyko Tarptautinio Instituto tyrinėti tautybių ir mažumų problemas organizacinio komiteto sesija. Jos metu komiteto pirmininkas Min. S. Lozoraitis laikė viešą paskaitą apie Instituto uždavinius, sustodamas ilgiau ties viena tragiška problema, liečiančia tautybes, būtent, ties genocidu, kurį sovietai vykdė jų pavergtuose kraštuose. Šios problemos rimtumas buvo iliustruotas paskaitoje pavyzdžiais, taip pat ir iš sovietų elgsio okupuotų Lietuvoje.

Klausytojų tarpe buvo provincijos Trento — Alto Adige augštojo komisaro atstovas, Merano burmistras ir miesto tarybos nariai, provincijos atstovai Italijos parlamente, Merano kurorto valdybos pirmininkas, provincijos laikraščių redaktoriai ir Instituto org. komiteto nariai su

SPORTAS

VEDA ALGIRDAS BIELSKUS

IŠ VYR. FASK-to VEIKLOS

Rugsėjo 20 d., Chicagoje, posėdžiavo Vyr. Fizinio Auklėjimo ir Sporto Komitetas, padarydamas visą eilę svarbių nutarimų ir aptardamas ryškiąsias mūsų sportinio gyvenimo problemas.

Aptardamas II Š. Amerikos Lietuvių Sporto žaidynių, įvyksių Clevelande, oficialų užfiksavimą, Vyr. FASK-tas pareiškė, kad šios žaidynės yra labai reikšmingas mūsų sportinio gyvenimo įvykis, duodąs impulsą tolimesniam lietuviško sporto sąjūdžiui. Komitetas užgryžė žaidynių Organizacinio Komiteto, LSK žaibo, Clevelando lietuvių organizacijų ir plačiosios visuomenės parodytą pasišventimą ir atliktą darbą surengiant šias žaidynes, pabrėždamas, kad tai buvo pavyzdys visoms lietuviškos kolonijoms darnaus sportininkų ir plačiosios visuomenės bendradarbiavimo.

Toliau buvo aptariamas III Sporto žaidynių reikalas. Žaidynės bus rengiamos Vyr. FASK-to, 1953 metų vasarą, Chicagoje. Informaciją ir pirminius paruošiamuosius darbus šiam reikalui nutarta pradėti jau šį rudenį. Šiam reikalui, lapkričio 1 d., Vyr. FASK-tas šaukia Chicago lietuvių organizacijų atstovų bei įtakingesnių asmenų susirinkimą, III žaidynių Organizacinio Komiteto sudarymo reikalui. Žaidynių data bus nustatyta sudarius Organizacinį Komitetą. Žaidynių programoje numatoma šios sporto šakos: lengvoji atletika vyrams, moterims, jaunims ir mergaitėms; plaukymas vyrams ir moterims; futbolas; krepšinis vyrams ir moterims, tinklinis vyrams ir moterims; stalo tenisas vyrams ir moterims; lauko tenisas vyrams ir moterims ir šachmatai. Taigi, programa atrodo plati ir įvairi. Aišku, jai praversti reikės daug darbo ir lėšų, tačiau Vyr. FASK-tas tikisi, kad tiek sportininkai, tiek visa lietuviška visuomenė nuosirdžiai prisidės prie šio didelio užsimojimo įvykdyti. Smulkia žaidynių programą bei

nuostatus Vyr. FASK-tas paskelbs vėliau.

Svarstant sporto klubų registracijos reikalus buvo nusiskundžiama mūsų klubų apsilaidimu bei vilkinimu tai tinkamai įvykdyti. Dalis klubų dar visai nėra užsiregistravę, kiti tai atlikę nepilnai, todėl Vyr. FASK-tas nutarė papildomai kreiptis į sporto klubus dėl tvarkingo registracijos atlikimo, nes trūkumas duometų gerokai trukdo visą Vyr. FASK-to veiklą.

Administraciniai savo veikimo plotą Vyr. FASK-tas nutarė padalinti į 4 sporto apygardas: I-ji Apygarda — apimanti JAV-bių vidurio kraštus (Illinois, Michigan, Ohio, Indiana, Wisconsin, Nebraska ir kt.); II-ji Apygarda — apimanti Atlanto pakraščio valstybes (New York, New Jersey, Pennsylvania, Connecticut, Maryland, Virginia, Rhode Island, Massachusetts, Maine ir kt.); III-ji Apygarda — apimanti Kanadą. Vis daugiau beaugant lietuviškos kolonijoms Ramiojo vandenyno pakraščyje, nutarta, laikui bėgant, įsteigti ir IV-ją apygardą — apimančią Californiją ir kitas vakarų valstybes. Apygardų buveinę ir vadovybę skiria arba tvirtina Vyr. FASK-tas.

Lietuviško sporto populiarumui ugdyti bei savo tikslams plačiau nušviesti, Vyr. FASK-tas yra numatęs sekančių metų pradžioje išleisti leidinį. Šiame leidinyje šilptų kondensuota Lietuvos sportinio gyvenimo istorija, keletas aktualių straipsnių, paruoštų geriausių mūsų fizinio auklėjimo žinovų, statistinės bei teoretinės sporto žinios ir kt. Šis leidinys, užpildytų spragų taip trūkstamos lietuviškos sporto literatūros.

ISVYKA Į CHICAGĄ

Jau galutinai susitarta dėl LSK žaibo išvykos į Chicago. Išvykos data — lapkričio 8-9 arba 15-16 d. Sutarta sužaisiti po dvejus vyrų krepšinio, vyrų ir moterų tinklinio ir vyrų ir moterų stalo teniso rungtynes. Be to, numatoma sužaisiti ir vienas moterų krepšinio rungtynes. Numatomas ir stalo teniso turnyras. LSK žaibas bus ASK Lituanicos, LSK Perkūno ir LSK Gintaro svečiai.

Blogas oras praeitą savaitę įsutrūkdė užbaigti Clevelando lietuvių lengv. atletikos pirmenybes. Pirmenybės yra įpusėtos ir bus užbaigtos šią savaitę.

GERAI PAVYKO WATERBURIO ALTS SKYRIAUS GEGUŽINĖ

Gegužinių sezono uždarymui Waterburio ALTS skyriaus Union City rengta gegužinė labai gerai pavyko. Esant gana palankiam orui, susirinko apie 700 svečių (skaiciuojant be įprasto išpūtimo, kaip tai dažnai daroma, o griežtai pagal įėjimo kontrolės duomenis). Tai bene gausiausia waterburiečių gegužinė šią vasarą.

Gegužinėje apsilankė ir dalyviai trumpai pasveikino Waterburio mayoras Snyderis (savo kalbomis įpindamas ir keletą lietuviškų žodžių — mat, jo žmona lietuvaitė), kongresmanas Patersonas, kandidatas į Con-necticut valstybės senatorius

Albertas Schiavone ir Rudy Fiori. Pasveikindami susirinkusius ir newyorkiečiai — V. Rastenis, V. Abratis, ir vietos svečiai — Tamas Matas bei dr. Viktoras Jasaitis, neseniai grįžęs iš Iowa valstybės, kur ilgoką laiką neturėjo progos susitikti lietuvių. Gegužinėje dar dalyvavo iš New Yorko St. Mackevičius, P. Ališauskas, iš Newarko — Albinas ir Jieva Trečiokai.

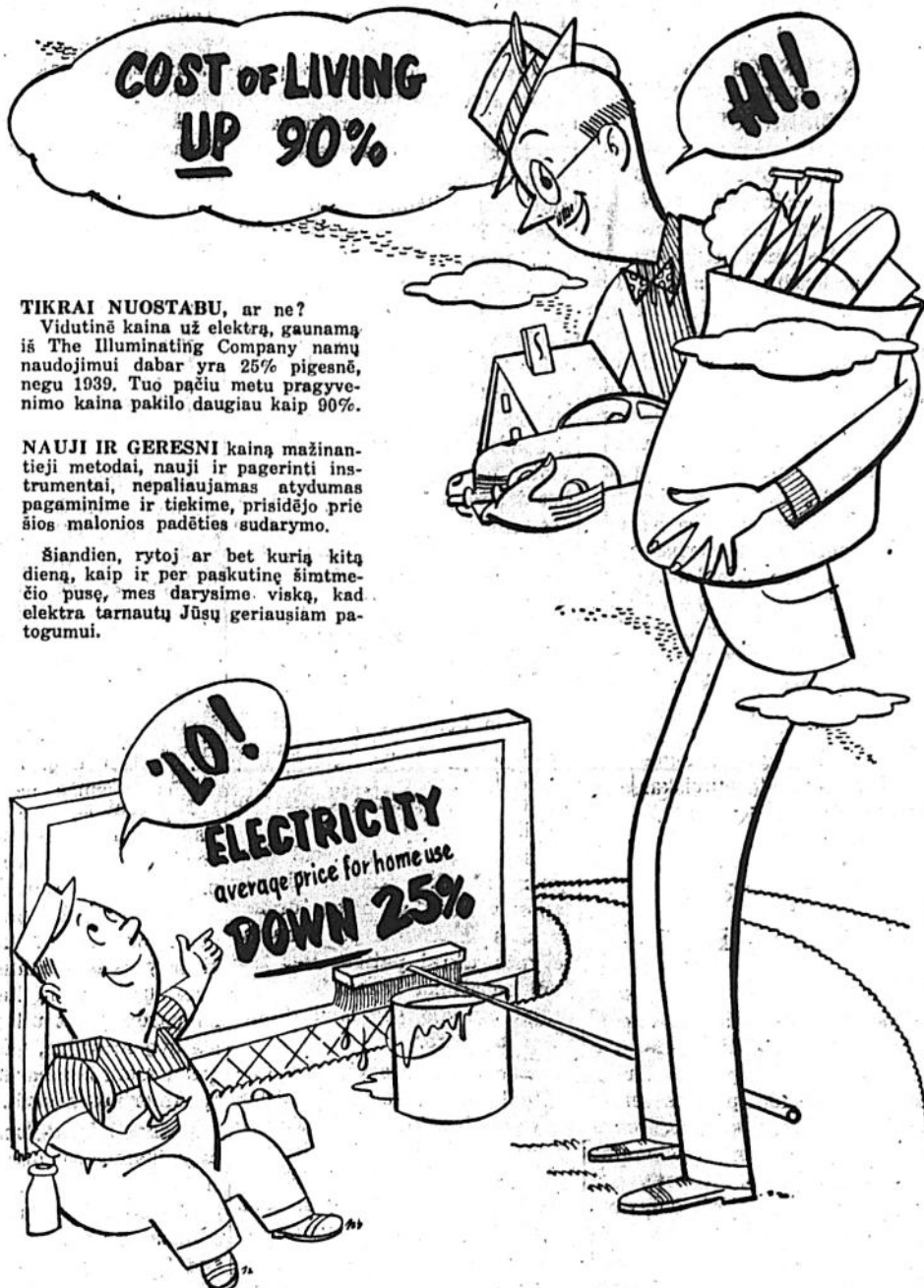
Vietinio dienraščio reporteris darė nuotraukų. Gegužinėje buvo ne tik "valgių ir gėrimų" bei loterija, bet taip pat ir gausios "kultūros stalas", prie kurio svečiai turėjo progos įsigyti lietuviškų knygų bei laikraščių.

Vyriausias gegužinės šeiminkas buvo Waterburio ALTS sk. pirm. Alf. Koncė, programai vadovavo dr. M. J. Colney. P. Antanina Colney, kaip paprastai, su būriu savo talkininkų, vadovavo gegužinio "biznio" darbams.

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynystėje
7106 Superior Ave.
Tel. HE 2-0144
Bet kuriuo laiku, bet kokios rūšies foto-patarvimas Jums.

Modernūs portretai, vestuvų, šeimyninių, vaikų ir kitos nuotraukos.
FOTOGRAFIJOS MEISTERIS
Europinių žurnalų ir filmų kviandžių fotografas, dabar CLEVELANDE.

TIKRAI NUOSTABU, ar ne?
Vidutinė kaina už elektrą, gaunamą iš The Illuminating Company namų naudojimui dabar yra 25% pigesnė, negu 1939. Tuo pačiu metu pragyvenimo kaina pakilo daugiau kaip 90%.

NAUJI IR GERESNI kaina mažinan-tieji metodai, nauji ir pagerinti instrumentai, nepaliaujamas atidumas pagaminime ir tiekime, prisidėjo prie šios malonios padėties sudarymo.

Šiandien, rytoj ar bet kurią kitą dieną, kaip ir per paskutinę šimtmečio pusę, mes darysime viską, kad elektra tarnautų Jūsų geriausiajam patogumui.

The Illuminating Company
ALWAYS AT YOUR SERVICE IN THE BEST LOCATION IN THE NATION

Tune in "TEN O'CLOCK TUNES"—All Hit Tunes—All Top Stars—15 Shows a Week—Mornings at 10 "WGAR"—Evenings at 10 "WHK"

APLEISTAS KIEMAS

MARIUS KATILISKIS

ISTRAUKA

Kur ne kur palomyje dar buvo užsilikusi kviečių guba. Plėšimuoše biro apatiniai linų lapeliai. Tiesiog iš linienos juos bugdė prie markų — karšė, šukavo ir grūdų į vandenį. Avižos širmavo, o šešėliai miežiai ir ankstyvasis mišinys, šniokšdamas gulo į pradaiges. Už alksnyno visą dieną terškė Bartkauskas pjaunamoji.

Ir į tą sausą tarškėjimą įsivėlė kaziokas užesys. Pjovėjai atvertė galvas, jieskodami lėktuvo tarp baltai išsikedenusių debesiukų. Ir kai nieko nėra, de apsižvalgė, pilkas automobilis jau buvo prarėjęs tarpą nuo Gružės, palikdamas dulkių paklodes ant vieškelio ir sustojęs sodžiaus gale. Vienas žmogus iš jo išlipo, pasilankstė, pasišnekėjo ir palaukė kol mašina, lyg ešdama geležis žviegė ir leido iš uodegos dū-

mus, sukdamosi atgal. Tada jis pajomo ranka ir pranyko už medžių. O ten, patys mažieji, sutupę vidury gatvės, pilstėsi smeliu ir sutrintomis provėžų dulkėmis. Bėgti jau nebebuvo kur, ir pervėlu. Ir jie tik spoksėjo didelėmis akimis į nepažįstamąjį.

— Ar čia bus Bartkauskas? — klausė jis vaikų. Vienas trynė žeminiuota ranka akis, kitas užpakaliu šliaužė atgal, ir pasijutęs griovyje, pasileido juomi išilgai, skirdamas dilgynes ir kiečius. Didėnis jau buvo viena žiemą ejęs mokyklon. Jis atsistojo.

— Ugi kaip... Tas kryžius jo. Supuvs jau. Svyruoja, kai didelis vėjas pučia. Ugi...

Žmogus pasidėjo ant žemės savo nešulį, blizgančią raudoną šikšna aptrauktą. Atsegė jo diržus ir atvožė.

Popierinį maišiuką padavė tam vaikui: — Šekit. Pasidalinkit visi. O kieno tu?

— Ugi... Vaitiško aš... — A... Kazin kurio? — Jo senelis su tokiais, va, ūsais.

Zilas... — antras paaugėsnis abiem rankom rodė, kokie ano senelio ūsai.

Žmogus nubrido trumpa ir stangia apleisto kiemo žole ir sustojo prie išvartytų pamato akmenų. Aslos vietoje ir apie kamino likučius, nuo traškumo į šonus lūžo dilgynės ir nuodnėrės, susimetusios kupliais pudurėliais, visai kaip kaniapės. Viename krašte laukinių žolių nuspelgti, liūdnei spygsojo menki likučiai žeminių jurginių ir baltųjų karklelių. Ir parstapo virkščios, seniau taip tirštai nusivijusios gonkų stulpeliais, ir nuo sienų įsikabinusios į pastogę, dabar tik viena driekena iš senojo kėlmo grabstėsi už papuvusio tvoros mieto. Kryžiaus, papėdėje smilko smidrai.

Jis pajėjo iki šulinio rentinio, iki išduobto laidario, kuriame vešėjo daržovės. Paspardė koja žoles ten, kur kadais stovėjo kletis. Vaikai sekė nugule.

apirusį tiltelį. O kai jis pajudėjo, nusekė išilgai gatvės, dėl viso ko laikydami gerą atstumą. Jis nešėsi savo krepšį ir baltą skrybėlę mosavo į šonus, lyg šunims gerindamasis, nes tie pavamsėję, visai jo nepuolė.

Neilgai trukus vaikų klausinėjo kas buvo tasai ir ko jis jieskojo. Vaikai išsitempę saldinais, rodė į kokius gražius popierėlius jie buvo suvynioti, ir kaip jie patys burnoje tirpo. Didysis tebesišėsojo maišelį, ir jis daugiausia žinojo:

— Klausė... ugi... Sakė, ar Bartkus čia gyvena. Visa maišelį atidavė. Ugi, žegnojosi prie kryžiaus...

— Pasidalinti liepė visiems, o tu nenorėjai duoti... — aiškino antras, rodė, kokie ano senelio ūsai.

Stripeikų senutė tikino, kad šitas bus vienas iš matininkų, atsijustas slap-tai persitikrinti ar ūkininkai nesumaišė savo žemių. Ji mačiūsi, kaip jis matavęs Bartkauską sėdybvietyje. Ir dideliu balsu skaitęs žingsnius. Senutės pasakojimą laikė ne kam vertu, žinodami, kaip ji išsibaugino matininkų anais skirstimosi laikais. Be to, ji menkai

beprimatė ir begirdėjo.

Dar viena moteriška, laužusi kiau-lėms buroklapius, ir įsitėmijusi, kaip tasai, mėlynai pasirėdęs, nusilaužęs diemedžio šakelę iš apirusios Dryžos tarpuvartės ir pakėlęs prie nosies, ją uostęs eidamas.

Nutraukė jis į švėtimų pusę, kaip koks juodas šešėlis. Ir tiek kas jį bema-tė. Bet saule dar nenusileidus, ir kalvė užkliuvo Lapeika. Atsinešė kirvį paplaskinti. Jis rūkė cigarą, įsistatęs į pypkę.

— Amerikoniškas! — Kas dūos? Susisukai šiumečių lapų, prasivaitinęs ant augšto ir trauki.

— Se, koks šmikis — netiki. Bartkus Benipacas parėjo...

Kalvis tik girdėjęs buvo, kad Bartkauskas brolis Amerikoje. Lyg aptieko-rusius iš Kiburių jam pasirodęs. Jis vi-rinės geležį ir negalėjęs viską pametęs bėgti ir gerai apžiūrėti. O, kad ame-rikonas toks nunokęs, tai negirdėta.

— Augštas ir pakumpęs, kaip va-žio jiena. Kas ten duos amerikoną. — Nu va — jam sakyk. Laikrodžio diviska per pilvą. Šunį galėtum rišti —

Pirmieji lietuvių emigrantų vargai

Vincas Ambrozevičius, SLA Emigrantų Komisijos buvęs narys

Spausdiname Vinco Ambrozevičiaus iš Newark, N. J. pastabas apie pirmųjų emigrantų vargus. Vincas Ambrozevičius yra pakeliui į 90 metų amžių, tebesislojantis lietuvių gyvenimo išlaikymu ir nepriklausomybės atstatymu. Dirvai atsiuntė senų, vertingų lietuviškų laikraščių rinkinį ir įpareigojo juos saugoti. Red.

Lietuvių išeivybė, jei Simanui Daukantui tikėti, prasidėjo 250 metų atgal, nes savo knygoje, "Būdas Senovės Lietuvių" jis, sako, kad daugybė lietuvių tada keliavo Amerikon, nepakęsdami svetimų gaivalų užplūdimo ir žiaurios jų priešpados baudžiauniamis. Reikšia, ištvirkusių lenkų ponų saivališkumai jau nuo senų laikų vertė žmones dangintis svetur, laisvės ir laimės jėskoti. Šita lietuvių emigracijos pradžia neliko nepastebėta. "Lietuviškas Balsas", kurį Jonas Šliupas Shenandoahe 49 metai atgal leido, spalio 28 dieną, 1888 metais, štai ką rašė:

"Shenandoah lietuvių iškilmą apvaikščiojo 200 metų sukaktuves tų lietuvių atkeltavimo Amerikon. Iškilmė atsiūvo Robinsono svetainėje. Kalbėtojai buvo: angliška kalbėjo kapitonas Robinson, lietuviškai kalbėjo J. Šliupas, Rutkauskas, ir kiti. Išnešta protesto rezolucijos prieš rusų žiaurumus. Garbingai atminčiai tų mūsų pirmų emigrantų, susirinkimas buvęs labai gausus".

Tikroji emigracijos pradžia prasideda 1863 metais. Tais metais nelaimingai žlugus lenkų sukilimas, į kurį įsimaišė nemažai lietuvių, kurie priversti buvo bėgti į Prancūziją, Šveicariją, ir kitur, o iš ten, vėliau Amerikon. Tas pats "Lietuviškas Balsas" nr. 21 (rugs. 4, 1888) rašė: "Dauguma lietuvių, atvažiuosiu nuo lenkmečio į Ameriką, iš čia išvažiuo į Australiją, apsigyveno po visus didžiausius miestus, o iš ten persikėlė į New Zealand salą, kur sutvėrė savo pašalpinę draugiją. Taip rašė lenkų laikraštis "Kraja". (Zinia abejotino tikrumo. Red.)

Lenkmečių žlugus, rusų caras nuima nuo Lietuvos baudžiavą, bet paskelbia bendrą jaunų vyrų emigraciją kariuomenėn. Jauni lietuviai nenorėjo ilgus metus kariuomenėje tarnauti, todėl ėmė šalintis ir bėgti į Ameriką. Šitoks bėgimas truko iki didžiojo pasaulinio karo.

1866 ir 1867 metais dideli lietūs sunaikina veik visus javus, o vanduo pievas apsemęs patvirtė ežerais. Sekančiais, 1868

metais, didelė kaitra ir sausra vėl viską sunaikino: taip jėvai laukuose išdžiūvo, kad nebuvo ko suimti. Maisto neliko nei žmonėms, nei gyvuliams. Rusų valdžia lietuviams jokios pagalbos nedavė. Kas tik galėjo, pardavė ūkius ir bėgo Amerikon. Kurie to neįstengė padaryti, ėjo vargšais elgetaudami net Lenkijon. Dauguma nebegrįžo, daug šeimų pakriko. Ypatingai liko daug mažų vaikų, tai yra tie, kurie neišmėrė badu. Pavergt Lietuva iš niekur nesusilaukė pagalbos. Tai dar vienas faktas įrodyti, kaip brangi yra tautos politinė nepriklausomybė. Saugokime visomis spēkomis Lietuvos Nepriklausomybę!

Laisvės ir duonos jėskotis lietuvių daugiausiai važiuo į Ameriką ir Angliją. Emigracijai pradžia padarė pietinė Suvalkų krašto dalis. Pirmųjų išeivių vargai buvo dideli, jų kelionė sunki ir apvertkinta. Pirmiausiai turėjo valdžios saugotis. Lietuvis, iš savo kaimo išėjęs į kitą apskritį, jau galėjo būti areštuotas visokiais nelegaliais įtaisais, kaip be paso gražintas ir nubaustas. Prūsų sienos perėjimas vėl sudarė sunkią mūsų kaimiečiams uždavį. Reikėjo griebtis papirkimų. Mano laikais šakališkių kaimė, Iglaukos parapijoje, gyveno šmugelinkas žydas Iekus, pramintas šinkoriu. Jis už pervedimą per rubelį iš kiekvieno lupdavo po 25 rublius. Tais laikais buvo nemėnkas pinigais.

Kelionė Vokietijos geležinkelais taip pat buvo nepavydėtina. Emigrantams iš Rusijos buvo įrengta tam tikri atskiri vagonai, kurie geriau tik gyvuliams, yėžti, ne žmonėms. Sėdynių nebuvo, tačiau sunkiškėdavo. Moteris ir vaikus sukiu, ir visi turėdavo ant grindų voliotis ir naktį miegoti. Vokietijos prieplaukose vėl naujos kartuvės: gydytojai, akių peržiūrėjimas, "kasieravimas", maudynės, rūkymai ir kt.

Kelionė jūromis nelengva. Lietuvių klasė, būdavo, taip vadinamas "steerage", kur įrengimai, geriau gyvuliams, ne žmonėms tiko. Žmonės, būdavo, su kėmšami į tamsias palubės, kur tekdavo gulėti ant šiaudinių pagalvių ir pašvinkusiam ore. Blogiausiai būdavo vokiečių laivuose. Valgis ir patarnavimas taip pat būdavo blogas.

Šitokios sunkios kelionės tęsėdavosi mėnesiais. Vargo ir kito į garsintais lietuvių kaimietis taip pasiekia Ameriką. Čia vėl nauji

vargai sutinka. Ateina guzikuoti Amerikos valdininkai, nusigabena į Ellis Island salą (pramintą "Ašarų salą"). Vėl gydytojai, nauji sveikatos tikrinimai, suskaityto tavo pinigų, patikrinama gerą adresą turi. Jei kas tik kur negerai, tuojau gražina atgal. Gali būti, giminių ar pažįstamų visai čia nėra, o tavo tavo pinigų kas nors laive išvogė. Gali būti, tavo giminė išsikrausdė kiton vieton, ir adreso nepaliko. Gali būti, jo adresas neaiškiai užrašytas. Pavyzdžiui, Ona Kubilienė gruodžio 2, 1908 metais, važiuo pas vyrą į Pittsbrughą. Šis atsisakė ją priimti. Ji buvo nesveika, na, ir grąžino atgal. Galima būtų šimtus tokių, ir panašių atsitikimų prirašyti. Vėliau, lietuvių buvo tuo laikmingi, kad Ellis Island saloje atsirado apstus būrelis gerų ir malonių lietuvių valdininkų: V. S. Jankauskas, Kazys Kriaučiūnas, Vincas Dauksys, Petras Mikolainis, Antanas Dvarčėckas ir kiti.

Pirmiesiems emigrantams, ištikro, buvo sunku. Žmonės bėmoksiai, kalbos nemoka, be pažįstamų, be darbo, slapstėsi kaip žvirbliai, įleškodami vietas pernakvoti. Sužino, kad kur ten Pennsylvanijoje yra darbo angliai kasti ir geležinkelius tiesti. Be žemėlapių ir be supratimo, su lazda rankoje, eina pirmieji lietuviai emigrantai, sėrmėgoms apsirėdę ir čėbatuoti, į tą Pennsylvaniją.

Tokių vargus patyrė, ir naujame krašte meilios, pagalbings rankos nesutikdami, lietuvių emigrantai, atrodė, turėjo stvertis risti ateivių sutikimo, globos, ir pagalbos klausimą. Deja, visuomeninis jausmas pas mūsų pirmuosius ateivius buvo tiek menkas, kad tik dideliu ir sunkiu vargu bei propaganda pavyko nors šiek tiek emigrantų būklę pagerinti.

Visos tautos prieplaukose turėjo savo atstovų, net namus savo tautybės emigrantams. Neturėjo jų lietuvių, nors čia pristatė šimtus bažnyčių ir, atrodė, lengvai būtų galėję nors New York'e vieną Emigrantų Namą išlaikyti. Deja, kunigai, kuriems šiuo mielaširdystės tautiniu darbu reikėjo užsiimti, į jį veik jo kito dėmesio neatkreipė! Jie kūrė savo parapijas ir bažnyčias sušilę, o mūsų brolius ateivius visokie išnaudotojai prieplaukose gaudė ir devynius kailius nėrė. Labiausiai nukentėdavo moterys ir merginos. Tiesa, ne vienai kunigai čia kalti, bet ir visa mūsų

visuomenė, kuri pati tiek vargo Amerikon keliaudami patyrusi, privalejo tvertis kitiems jį palengvinti. Bet, turbūt, čia viešpatavo nuotaika: "Jei aš iškenčiau, tegul ir kitas iškenčia!"

Daug lenkų patekdavo į taip vadinamus "Šv. Juozapo" namus, nr. 11 Broad St., New York'e. Ten dirbo ir lietuvis Pranas Sedvydis. Tačiau, dėl daugelio tamsių ir nužvelgtinų su emigrantais pasielgimų, Amerikos valdžia šį namą, ir vokiečių 4 State St., uždarė. Lietuviai, būdavo užrašomi lenkais, išsiunčiami į pavojingus ar netinkamus darbus, įvykdavo skandalų su merginomis ir kt. Emigrantai, tačiau, pludo visų vargų nežūrėdami, ir vis gausėne srove. Washington'e pradėta rūpintis šią srovę pažaboti, siaurinti ir mazinėti. Ateivių atstovai ir organizacijos siūsdavo protestus bandydavo ateivių reikalus ginti. Čia vėl kilo kita darbo sritis — ateivių reikalus ginti.

Lietuvių visuomenė visą viltį ėmė dėti į SLA, kaip organizaciją, kuri Amerikos lietuviuose buvo didžiausia, seniausia, ir kuopų turėjo visoje Amerikoje. Deja, ir šioje garbingoje organizacijoje įsivaisė sroviniai ir politiniai ginčai, kurie ją silpnino ir neleidė vėliai augti. Tačiau, joje buvo ir daug gerų norų lietuvių, kuriems lietuvių kultūros ir visuomenės reikalai arti širdies gulėjo. Buvo leidžiama knygy, kurių lietuviams tuo laikotarpiu taip reikėjo. Rūpintasi Paryžiaus paroda (1900 metais). Rinkta aukų Lattimerio darbininkams lietuviams, kurie streikui metu tapo šerifo Martino sušaudyti. Įkurta "Tėvynė". Staigiai mirė išdininkas Miliauskas paliko. Susivienijimui skriaudos. Tokiu būdu, tik vienuoliktas seimas, (spalio 13, 1896) Brooklyn'e rado galimybės priėmti prie emigrantų klausimo ir paskirti \$100 šiam svarbiu reikalui.

Šie pinigai buvo skirti kaip dovana loterijai ir kuopose būdavo paskleista daug biulečių po 50 centų. Laimėjimas buvo galvotas dviliko seimo proga Philadelphiajioje, bet neįvyko, ir buvo pavestas įvykdyti Philadelphiafos dešimtai kuopai. Prie to darbo ir man teko prisidėti, nes tada Philadelphiajioje gyvenau. Pinigų už biuletus įplaukė \$258.50, be to, dar aukų \$24.00. Tokiu būdu susidarė \$282.50. Dar ir šiandien turiu savo archyva tos loterijos biulečių, taip pat kun. J. Žilinsko (Zilinskio) ir I. J. Grišiaus man rašytus loterijos reikalais laiškus. Tai buvo pirmas Amerikos lietuvių organizuota pastanga sukelti pinigų savo brolių emigrantų globai ir pagelbai.

Lietuvių Bendruomenės reikalai

(Clevelandiečių dėmesui)

Tauta laikosi savo narių nuolatiniams aukomis ir pasišventimu. Ir mūsų Tauta amžiais grūmėsi dėl savo laisvės ir nepriklausomybės, dėl savo kalbos ir kultūros.

Visagalis mūsų Tautos pastangas laimino: ji išliko gyva. Bet pavojai nepraėjo. Jie net padidėjo — šiandien lietuvių jų tėvynėn naikina žiaurus okupantas, o tremtyje ir emigracijoje — svetima įtaka.

Kenčiančiai, blaškomi ir naikinamai Lietuvių Tautai išlaikyti šiandien reikia naujų pastangų ir naujų priemonių. Šiam tikslui visame pasaulyje, kur tik yra lietuvių, kuriama Lietuvių Bendruomenė.

Jos sumanytojas ir skatintojas yra Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas. Jos veiklos pagrindas — jo paskelbtoji Lietuvių Charta. Jos šūkis — Lietuviais esame mes gimę, lietuviams turime ir būt!

Lietuvių Bendruomenės keliu pradeda eiti ir Jungtinių Amerikos Valstybių lietuvių — jau veikia Vyr. Laikinasis Organizacinis Komitetas, kurį sudaro: prel. J. Balkūnas, K. Bielinis, H. Blazas, M. W. Chase, K. Kleiva, A. Lapinskas, A. Saulaitis, dr. P. Vileišis ir J. Vilkaitis. Steigiamos apygardos bei apylinkės. Bendruomenės uždaviniai — iš vienos pusės, remiant JAV konstituciją ir vykdam Amerikos demokratijos idėjas, aktyviai dalyvauti Jungtinių Amerikos Valstybių gyvenime ir iš kitos pusės neleisti atitrūkti lietuviams nuo savo Tautos, išlaikyti jų lietuvių, remti ir ugdyti lietuvių kultūrą, įjungti visus lietuvių kovą dėl savo laisvės.

Tik iš daugelio plynų pastatomi gražūs ir patvarūs pastatai. Tik daugelis bičių prinėša medaus pilnus korius. Taip ir atskiras lietuvis, vienas būdamas, nedaug teneveiks. Tik visi susijungę galėsime sudaryti tvirtą lietuvišką jėgą. Lietuvių Bendruomenė ir bus lietuvių tvirtovė, kuri palaikys ir stiprins lietuvišką spaudą, lietuvišką šeimą, lietuvišką mokyklą, lietuvišką bažnyčią, lietuvišką papročius — lietuvių.

Lietuvių Bendruomenėi priklauso visi lietuvių, nepaisant jų gimimo vietos, amžiaus, tikybės. Kiekvienas lietuvis turi būti lietuvių židiny, tad imkime visi Lietuvių Bendruomenės veiklos — remkime ją savo darbu, savo pasiaukojimu, savo solidarumu mokesčiu.

Mums yra pavesta suorganizuoti Lietuvių Bendruomenę Cle-

velande. Tuo tarpu steigiamą čia pirmoji apylinkė. Vėliau gyvenimas parodys, ar reikės naujų apylinkių ir kiek jų reikės. Šios pirmosios apylinkės organų (valdybos ir kontrolės komisijos) rinkimai įvyks spalio 26 d. 11:30 val. lietuvių salėje šaukiamame susirinkime. Dalyvauti rinkimuose (rinkti ir būti renkiami) yra bendruomeninė kiekvieno lietuvių pareiga, todėl visi ją atlikime. Susirinkime turite teisę dalyvauti visi Clevelando ir jo priemiesčiuose gyvenę lietuvių, bet balsuoti pagal įstatus tegalės tik suka 18 metų.

Kreipiames į visus Lietuvių bei Lietuvos: statykime kandidatus, atvykime į rinkimus, parodykite bendruomeninį solidarumą ir tautinį susipratimą!

Smulkesnes informacijas prašome sekti lietuvių spaudoje. Prašome informuoti vieni kitus. Organizacijoms pageidaujant, jį susirinkimus pranešimų apie Lietuvių Bendruomenę padaryti gali atvykti mūsų Komiteto nariai.

Paduokime vieni kitiems rankas, sutankinkime gretas ir eikime Lietuvos keliu!

JAV Lietuvių Bendruomenės Clevelando Laikinojo Organizacinio Komiteto nariai: B. Bacevičienė, St. Barzdukas, J. Čiuberkis, A. Gargasas, K. S. Karpius, S. Laniuskas, J. Leimonas, Flor. Saukevičius Br. Snarskis.

Clevelandas, 1952 m. rugsėjo 19 d.

AR ŽINAI?

Amerikiečiai šėstą dalį savo maisto produktų išmeta lauk. Per metus tokiu būdu susidaro graži 4 milijardų dolerių suma.

Kumpis būna skanus, kai jis rūkomas 30 iki 45 dienų. Krašto mėsos fabrikai visą rūkymo procedūrą atlieka per 2 dienas.

Anglų garsųjį keleivinį laivą "Karalienė Marija" varo 4 straigtai, kurių kiekvienas sveria 32 tonas.

Vieno dolerio sidabrinė monetą turi 9 dalis sidabro ir 1 dalį vario. Penktukas (nikelis) turi 3/4 vario ir 1/4 nikelio. Centas turi 7 dalis vario ir 3 dalis cinko.

Mėgiamiausias amerikiečių patiekalas yra kiaušieninė su kumpiu. Antroje vietoje yra stekas, ir trečioje — vištiena.

Amerikos indėnai vis tebesilaiko seno papročio įdėti numirėliui į karštą maisto. Kai 1945 metais mirė vienos jų genties vadovas Mičigano ežero saloje, tautiečiai į karštą įdėjo vaisių, vandens ir ... maisto kortelę.

Anglai labai mėgsta lažybas. Iš to savo tautiečių pomėgio jau 10 metų penosi sau duoną tūlas Manchesterio gyventojas. Jo specialybė žiebtuvėlių lažybos. Gatnė, restorane ar kur kitur nutaikęs cigarėtę užsidegti ketinantį anglą, šis pilietis pasiūlo lažybas. "10 šilingų, kad Tamsuotis žiebtuvėlis neužsidegs". Re-

tas užkalbintasis nuo lažybų atsisako, o sumanytojas teigia tokiu būdu kasmet uždirbąs 1600 svarų. Mat, jo suskaičiuota, kad iš 10 žiebtuvėlių tik 2 teuzsidega pirmu spragtelėjimu.

Šiomis dienomis Vašingtone viešėjęs norvegas buvo paklaustas įspūdžių apie JAV. Svečias atsakė, jam patikusi žmonių lygė. JAV nesą didelių nei mažų žmonių, visi esą lygūs. "Argi ne tas pats Norvegijoje?" — paklausė amerikietis. "Girdėjome, kad pas jus net ministeris pirmininkas į darbą tramvajum važinėja".

"Tai tiesa, daugelis ministerių į savo įstaigas važinėja tramvajais" — atsakė norvegas. Bet tuoj pridūrė: "Tik krašto apsaugos ministeris to nedaro. Jis važinėja dviračiu".

Rytų Vokietijoje, Erfurte, vienas iš nedaugelio dar nesuvalstybintų kuro fabrikų pagamina 6000 centnerių brikių daugiau, negu buvo numatyta, pagal valdžios planą. Šią perteklių du įmonės savininkai nemokamai padalino įmonės visiems darbininkams. Ir tą neabejotinai socialų žygį komunistinė valdžia pavadino "sabažu" ir "kapitalistiniu veiksmu". Valdžios kontroliuojami teismai abiemis savininkams pritaikė po 5 metus kalėjimo, o fabriką atidavė "darbo žmonių" valdžiai. Vr.

tokio storumo. Vien auksu...

— Kas, kas? Ką čia smailini Lapeika? — tiesdamas kaklą ir kreipdamas ausį, nėrė kalvėn Čeputis.

Kalvis tarė:

— Sako — tasai — iš Amerikos. Čeputis, ir jam įkandin išlėkęs seniūnas, lyg neatmieštos degtinės tvirtai paėmė, žiobčiojo. Lapeika užkėlė koją ant priekalo, kad būtų iškilmingiau:

— Patsai šnekėjau. Pasisveikinom. Rankos kietos, sudirbtos, jau tauriu broliškai, neponiškos...

— Tai kur tu jį?...

— Išsitraukęs cigarą, nukando galą. Man vieną pakiošo. Dūma pučia, o tą galą, kur įsikandęs, kramto, kaip karvė gromuliuoja. Ką tu biesą kramtai — misliju. Bet klausiti nėra kaip. Ir spjau-dosi, sakytum kraujais. "Ipratau — sako — kur dirbau, rūkyti buvo užginta."

— Nu ir vėl, kaip kacapas milą...

— Atkumbrina matau nuo tolo. Juodas. Kunigas būtų, tik trumpais apsidaręs. Staiposi sustojęs vienam daikte. Pamindė velėną, kur pavasarį

išplėšęs pasėjau avižas. Paskui eina stačiai ant manęs. "Padėk Dieve — sako — tai kaip su degutu einasi, Lapeika?"

— Ačiū, sakau, einasi per pusę su velniu. O deguto jau seniai nebedegu. Kur tu bedegsi nelabai. Va ir pečius vanga-

rykščiomis užžėlė. Rodau jam, sakydamas. Ir taip žiūriu, ir taip. Matytas. Nebenutuokiu niekaip kur sutiktas. Gal kur atlaiduose gerėm kartu? Gal iš urėdijos koks? Jei pati būtų, tuojau atpažintų. Bobos kita akis. Kaip per dūma, ar sapne. Ir vardas, ant paties liežuviu galo. Klausiti — neužviežu. Jis tada, cigarą. Tvirtas, kad jį kur ugnin.

Užsikosėjau kuply dūmą įvilkęs. "O kuriam šmote brolis išsistatė trobas? Rašė, kai dalijosi, būk apsiėmęs į pašvėtimius — žemės daugiau gausias." Tik dabar pilni laukai gyventojų. Susijaukė man viskas. Kai šitaip jis, tai man nelyginant skiltuvu būtų pažėrė į akis. Benipacas! — nejutau kaip šuktelėjau.

— Bartkaus Benipacas? Iš Amerikos? — sudrebėjo kaimynai.

— Je... Tik nenuduoda į amerikoną. Pasaūsis toks. Nė danties auksi-

nio, nė pilvo. Apsivilkęs, tai jau kagė

— vien gelumbe. Ką tik nuo adatos drabuži. Ir misliju, kaip tokiame kely nė nesuglamžęs. Je, ir taip tu man — pakyst iš krūmų. Nė brolis Juozas ne užsiminė, kad laukia svečio. "Žinios nedaviau — sako. Užėjo tokia tūžmatis, ir užsirašiau prie ekskurso. Kiek šią gadynę betrunki? Laivai dabar greit. O iš Brėmų, tai vėl per dvi dienas..."

— Acha, — įsikio Čeputis, — paklausi Bartkaus, kaip brolis, tai tik ranka numes. Nė laiško, girdi, nėrašo, kaip kiti. Užmiršo namus ir gimines.

— Tu tik klausyk jo. Paties tikrojo. O iš kur taip išsistatė išėjęs į vienkienius? Stogai vienos blėties, mašinų pjaunamos ir grėbiamos. Sėsėrimas dalis davė. Petrą užkurio leido — jau tai gerai pamokėjo, — graudeno seniūnas. Ir Lapeika tuo pačiu tęsė:

— Ko, ko, o Bartkaus nė su šunim nešuvys. Ar daug reikia, paskaitliuokim patys. Gavai viena dolierį — jau tau dešimt mūsų pinigais. Dešimtas grūdas — brandi dirva broli. O jeigu šimtas dolierių — tai jau ką ir bešne-

kėti! Gauti tai gavo, tegul nepučia mig-

los į akis. Ar nepasakojo andai Miklošienė, kaip užsukusi paštan pasiteirauti laiško. Žiūrėti, jog Bartkus prie viršininko langelio bevartęs popierines. Nusisuko į kertę ir kišenėn, kad varo, tai varo. Miklošienė, boba nepėsčia, bet nasrų be reikalo nevarsto, o jei jau prasižios, tai, kaip žirnių saują į sieną. Neturi kur dėtis. "Neatimsiu Bartkau kaimynę, nebijo. Gegužė jau užkukavo." Sakanti ji taip. "E, čia už bekonus likučius atsiuntė." Taręs ir movės skersas pro duris.

— Ką ta, tai žinom patys. O tu sakyk, ką Benipacas?

— Ką jis? Nieko beveik. Aš jo — ar ant ilgo? Kiti, sakau, apsiukę ir dui atgalios. Duonos rūkštis nebepatinka, ar kas? O kiti ir pasilieka. Malūnus perka. Arba dvarvietes. Jis ant šito nė šigip, nė taip. Pažiūrėsiąs. Pasiteiravo kam pas patyrėlis priklausio. Seniau, atsimenąs, visi bendrai arkliaus ganydavę.

— Matykit. O taip tušiom rankom ir parėjo?

— Kur tau pareis. Automobilium

atmsilko.

— Tik kažin ar jo tas? — domėjosi kalvis.

— Neparanku tokią padarynę per okijaną vežti. Jei turėjo, tai pardavė išvažiuodamas. Dolierius į tarbą. Tokią raudonos šikšnos, su pasamonais ir diržais, rankoje įsitvėręs. Ar mažai į ją pareina. Ir pas mus, ačiū Dievui, gali pirkti ko nori. Tik turėk iš ko...

Lapeika nieko daugiau ir nežinojo. Buvęs nešnekus, ir staipis vienas, kaip grėblakotis. Kalvis užtrenkė dirbtuvės duris. Spėriai temo. Vyrai skirstėsi vakarienės. O švėtimuose, Bartkaus sėdyboje, švietė seklyčios langai. Visų akys krypo ton pusėn. Visi jau žinojo ir tarpusavy ginčijosi. Ir nesuuosk tu man! Reikėjo sutikti iškilmingai, o dabar — taip slapčiai, kad nė gražumo negražu. Su pavydu ir ilgesiu žvelgė kaimynai į tas dideles šviesas. Ten sėdėjo broliai, moterys, vaikai ir šeimynykščiai, pagarbiai išsistę pasieniuose ir pasidėję liežuvių, klausėsi.

(Pabaiga)

Bendros pastabos apie Japoniją

Pr. Sutkus, mūsų Korėjos bendradarbis

Japonija susideda iš 4 pagrindinių salų ir visos eilės salelių, kurių bendras plotas, apytikriai imant, toks pat, kaip Kalifornijos. Didžiausia yra Honshu sala ir joje randasi svarbiausieji miestai — Tokio, Osaka, Kioto, Nagoya ir atomo bombos sprogdimo pagarsėjusi Hiroshima. Kitos salos yra Kyushu, kuri dėl savo geografinės padėties, būdama arčiausiai kontinentalinės Azijos, anksčiausiai suėjo ir ilgiausiai buvo saltytyje su vakarų civilizacija. Ši sala daugiausia persiėmusi vakarų papročiais, — toliau Shikoku pietuose ir Hokaido šiaurėje.

Salų paviršius nusėtas nors ir ne kraštutinio aukščio, bet tankiais, vešiomis žolėmis, medžiais ir krūmais apaugusiais kalnais. Daugelis iš jų turi vulkaninę kalnų prigimtį. Japonijos upės, nors siauros ir trumpos, bet įspūdingos. Jų tekni aštriais zigzagais vingiuoja per kalnus, formuodamos krioklius ir išsiliedamos į ploti slėniuose. Vanduo žvilga kaip kristalas.

Tarpaliniai vandenys ir ežerai, ypatingai stebint iš lėkto, pristato nepaprastus scenas. Ežerų krantai patraukliai iškarpinti, vanduo žaliai atspindintis, o skaitlingos salės ir salėlytės teikia jiems dar daugiau romantiškumo.

Japonija labai turtinga parkais, kurių dauguma yra užvesti prieš šimtus metų. Miestų parkai traukia ne tik scenišką grožį, bet ir savo pramogomis ir kultūrinėmis institucijomis. Kaip taisyklė, muziejai, meno galerijos, bibliotekos, zoologijos sodas, paminklai ir šventyklos yra lokalizuoti pačiame puošniausiam miesto sode. Parkų augmenija sudaro vyšnios, kaštanai ir kiti žydintieji medžiai. Aikštelės puošia vaivorykštinės lysės su besiskleidžiančiais lotų, lelijų, rožių, pomėgranatų žiedais. Patys įspūdingiausi yra Kioto šventyklų ir pagodų sodai su jų plokščiu akmenų laiptuotais takais, su kalvomis, paviljonais, kaskadomis, akmenų žibintais, mažais, bet labai artistiški sukonstruoti tvenkiniai, su rūpestingai atrinkta ir pagal aukštai japonų išvystytą dekoratyvinę meną išdėstyta augmenija.

Gėlių išdėstymo menas ne tik soduose, bet ir buketuose bei vainikuose Japonijoje prasišėdė 13 šimtmečyje, kaip religinė apeiga puošti Budos altorius. Gėlių išdėstymo menas labai svarbus moterims. Gėlių grupavimą valdo tradicinės taisyklės.

Bukietas turi tris pagrindines dalis, — viršūnė reprezentuoja dangų, gėlių pluoštas išlenktas į dešinę reiškia žmogų, o į kairę žemę. Kad atsiekus šito tobulumo gėlės yra skabomos ir lankstomos.

Dauguma japonų namų yra mediniai, apdengti toliaus čerpėmis. Kaimuose dar didelę dalį sudaro plakto molio sienos, sudamos arčiausiai kontinentalinės Azijos, anksčiausiai suėjo ir ilgiausiai buvo saltytyje su vakarų civilizacija. Ši sala daugiausia persiėmusi vakarų papročiais, — toliau Shikoku pietuose ir Hokaido šiaurėje.

Salų paviršius nusėtas nors ir ne kraštutinio aukščio, bet tankiais, vešiomis žolėmis, medžiais ir krūmais apaugusiais kalnais. Daugelis iš jų turi vulkaninę kalnų prigimtį. Japonijos upės, nors siauros ir trumpos, bet įspūdingos. Jų tekni aštriais zigzagais vingiuoja per kalnus, formuodamos krioklius ir išsiliedamos į ploti slėniuose. Vanduo žvilga kaip kristalas.

Tarpaliniai vandenys ir ežerai, ypatingai stebint iš lėkto, pristato nepaprastus scenas. Ežerų krantai patraukliai iškarpinti, vanduo žaliai atspindintis, o skaitlingos salės ir salėlytės teikia jiems dar daugiau romantiškumo.

Japonija labai turtinga parkais, kurių dauguma yra užvesti prieš šimtus metų. Miestų parkai traukia ne tik scenišką grožį, bet ir savo pramogomis ir kultūrinėmis institucijomis. Kaip taisyklė, muziejai, meno galerijos, bibliotekos, zoologijos sodas, paminklai ir šventyklos yra lokalizuoti pačiame puošniausiam miesto sode. Parkų augmenija sudaro vyšnios, kaštanai ir kiti žydintieji medžiai. Aikštelės puošia vaivorykštinės lysės su besiskleidžiančiais lotų, lelijų, rožių, pomėgranatų žiedais. Patys įspūdingiausi yra Kioto šventyklų ir pagodų sodai su jų plokščiu akmenų laiptuotais takais, su kalvomis, paviljonais, kaskadomis, akmenų žibintais, mažais, bet labai artistiški sukonstruoti tvenkiniai, su rūpestingai atrinkta ir pagal aukštai japonų išvystytą dekoratyvinę meną išdėstyta augmenija.

Gėlių išdėstymo menas ne tik soduose, bet ir buketuose bei vainikuose Japonijoje prasišėdė 13 šimtmečyje, kaip religinė apeiga puošti Budos altorius. Gėlių išdėstymo menas labai svarbus moterims. Gėlių grupavimą valdo tradicinės taisyklės.

Charakteringas japonų gėrimas yra "sake". Tai savos rūšies vynas, gaminamas iš ryžių ir geriamas karštas. Jo skonius labai savotiškas ir mano vaiz-

duotė nesugeba surasti tinkamo palyginimo. Japonų ūkis taip pat gamina įvairios rūšies alų ir stipriųjų alkoholinių gėrimų. Iš nealkoholinių gėrimų plačiausiai vartojama arbata, toliau kakava, kava įvairūs limonadai. Tačiau kaip tautinis gėrimas gėrėja arbata. Yra išsivysčiusios arbatos gėrimo ceremonijos, kurios ypatingai augštesnėse klasėse labai paisyamos. Neretai prie šventyklų stovi mediniai asociai su šilta arbata turistų pasivašinimui. Ji nieko nekainuoja. Aš pats dviese Kioto šventykloje jos ragavau. Aštuoniolikos metų japonų dėvi vakarietiškus drabužius išdėdami iš namų, bet namie nešioja kimono, taip sakyti, veda dvilypinį gyvenimą. Jie aiškina, kad vakarietiški drabužiai gatvėje, imonėje, įstaigoje ir ūkyje yra praktiškesni, tačiau savaime būte kimono teikia patogų namų jausmą. Be to, japonai žino, kad kimono yra gražus ir todėl šventinėms, ceremonijoms veltasi tik kimono.

Kimono gaminamas iš šilko ar medvilnės, išpuošiamas gėlėmis, puakščiais, gamtovaizdžiais, simboliškais japonijai. Greta klasiško kimono yra hoari-kimono, savo forma panašus vakarietiškai apsiaustui (chalatui). Jis labai margai išrašytas šventyklų vartais, silybais ir t.t., bet jis nėra tipiškas japonų skoniui ir japonai jį daugiau ar mažiau vengia. Bet krautuose jų nemažai ir jie dažnai suvilioja užsieniečio skonį.

Japonų viešbučiai geri ir jų pasirinkimas didelis. Pilna vakarietiško viešbučio, o dar daugiau japoniško (rayokan). Greta turistai rekomenduojamas būtų rayokan'as, kurio ir kaina pigesnė ir kuriame geriau galima įsijauti ir japonų gyvenimą.

Kada turistas sustoja rayokane, jis pakeičia batus į speciales šluores ir įvedamas į kambarį, kur nėra baldų (vakarietiškai supratimu). Už valandėlės mergaitė atneša puoduką arbatos ir kimono. Svečias veltasi į kimono ir eina į maudyklę. Tuo tarpu paruošiami pietūs. Jis sėdasi valgyti, o mergaitė ceremoniškai jam tarnauja. Vakarui atėjus, mergaitė ištraukia guolį iš sienos (klozetės) ir rūpestingai pakloja.

Įkėlus koją į Japoniją keletas dalykų, liečiančių šio krašto gyventojus, krinta į akis: jie maži, labai mandagūs ir jų nepaprastai daug. Fiziškai japonai atrodo nuskrusta, bet tenka tik stebėtis jų patvarumu; jie neša naštas ar stumia ratus tokio dydžio, kokių Amerikoje du vyrai nedrįstų pajudinti. Miestai ir kaimai primena kažką panašaus į skrudėlyną — kur tik pažvelgsi — minios, o taip pat ir namuos, mažame butelyje jų gyvena bent tuzinas. Jų laikysena labai mandagi. Sveikintasis nusilenkia bent penkis kartus, tačiau jų vidaus pasaulio išveido neišsiskaitys, jie išauklėti neišduoti skausmo ar džiaugsmo, jie užmaskuoja vidujinius pergyvenimus santūrumu ir man-gumu. Vienas amerikiečių žurnalistas apibūdina japonus kaip turinčius pokerio lošėjo išraišką.

Japonija yra dėkingas turizmui kraštas, pilnas orientališkų gamtos bei kultūrinų įdomumų. Ir kas jaučiasi "pasmerk-tas" pamatyti šį pasaulį, jei neaplankys Japonijos, nebus išpildęs savo misijos.

DIRVA UŽSISAKYTI

gallima ir šiandien, nėra reikalo laukti nei metų, nei mėnesių pabaigos!

Visuotinoji Seserijos sueiga

Skaucų Seserijos Vadija ren-gia savo pirmąją Visuotinąją Lietuvių Skaucų sueigą, kuri įvyks š. m. lapkričio mėn. 2 die-ną.

Neturint galimybių susirinkti vienoje vietoje, ši sueiga įvyks kiekvienam vienetui atskirai tik-tą pačią dieną ir su ta pačia iš-kilmingos programos dalimi.

Mes norime šią sueigą labiau apjungti visas seses, kad mes giliau pajustumėm priklausau-sios Lietuvos skaucų šeimai, kuri šiandien išlaikytą po visą pasaulį pagal išgailes te-sia Nepriklausomąjį Lietuvos pradžią darbą.

Šitos sueigos tikslas — mus visas suburti, suartinti, o tam-presnį tarpusavio ryšiai išugdys daugiau pasitikėjimo savimi ir didesnį ryžtingumą. Tada mes tvirtiau žengsime plačiuoju pa-saulio vieškeliu gilindamos jame lietuviškąją vagą.

Mielos Sesės, atsiliepkite vi-sos: ar tai vienetuose susiburi-sios, ar pavienios, kad laiku ga-lėtumėm jums atsijusti sueigos programą.

Tegul šios visuotinos iškil-mingos sueigos metu mes visos: ir Lietuvos skaucų šeimos na-rės ir Lietuvos Motinos dukros gyventumėm vieną mintimi

BUDEKIME GIMTOSIOS ŽE-MĖS IR VISOS ŽMONIJOS LAISVEI.

P.L.S.S.

Skaucų Seserijos Vadija
Adresas: 735 E. 90 St.,
Cleveland 8, Ohio, U.S.A.

Geležinės uždangos skautų konferencija

"Skaucų Aidas" praneša, kad šią vasarą Philadelphiaje, Pa., įvyko amerikiečių skautų vadų suorganizuota Geležinės Uzdangos Skaucų Brolijų konferencija. Konferencijoje Lietuvos Skaucų Brolijų atstovavo LSB Vadijos užsienio dalies vedėjas vyresn. sktn. dr. Vyt. Čepas ir pasktn. T. Naginonis. Dalyvavo latvių, estų, rusų ir ukrainų skautininkų delegacijos.

Konferencijoje jos dalyviai iš-klausė vieno iš žymesnių Boys Scouts of America vadovų Ar-thur W. McKinney pranešimą apie B.S.A. santvarką, vyresn. sktn. dr. V. Čepo apžvalgą apie emigracinių skautų Brolijų esa-mą padėtį ir ateities perspekty-vas ir atliko gilvėlinio pobūdžio kelionę su klūtimis. Referatų temos buvo atidžiai išdiskutuotos.

Konferencijos Sekretoriatas nutarė, kad šioje Konferencijoje dalyvaujančios skautų brolijos iki ateinančių metų pradžios kiekviena su atitinkamais argu-mentais nusiųs Tarptautiniam Skaucų Biurui Londone ir ki-trai nedrįstų pajudinti. Miestai ir kaimai primena kažką panašaus į skrudėlyną — kur tik pažvelgsi — minios, o taip pat ir namuos, mažame butelyje jų gyvena bent tuzinas. Jų laikysena labai mandagi. Sveikintasis nusilenkia bent penkis kar-tus, tačiau jų vidaus pasaulio išveido neišsiskaitys, jie išauklėti neišduoti skausmo ar džiaugsmo, jie užmaskuoja vidujinius pergyvenimus santūrumu ir man-gumu. Vienas amerikiečių žurnalistas apibūdina japonus kaip turinčius pokerio lošėjo išraišką.

"SKAUTŲ AIDO" KONKURSAI

Skautiškojo jaunimo žurnalas "SKAUTŲ AIDAS" 1953 m. skelbs pernumeratų rinkimo konkursą. Smulkios šio vajeaus taisyklės bus paskelbtos š. m. spalio mėn. "Sk. Aido" Nr. Var-žybose dalyvaus draugovės, skil-tys ir paskiri skautai bei skau-tės. Surinktos prenumeratos bus vertinamos taškais. Skaucų-čių draugovės, surinkusios daugiausia taškų, gaus atitinkamus me-niškus skydus. Daugiausia su-rinkusi taškų skiltis gaus skil-ties palapinę. Bus nepamiršti ir kiti varžovai, kurie gaus dova-nas pavidale stovyklinio inven-toriaus, sporto įrankius ir pn.

Pavieniams platintojams numa-toma irgi 10 įvairių dovanų.

NAUJAS VYRIAUS. SKAUTININKO ADRESAS

Pranešamas naujas Vyriausiojo Skautininko v. s. St. P. Kairio, LSB Vadijos Būstinės ir "Skaucų Aido" Redakcijos ad-resas: 102 Quebec Ave., Toron-to, Ont., Canada.

ESTŲ SKAUTŲ JUBILIEJINĖ STOVYKLA

Rugpjūčio pabaigoje netoli New Yorko estų skautai turėjo vienos savaitės stovyklą, kurioje atšventė estų skautų organiza-cijos 40 metų sukaktį. Lietuvos Skaucų Brolijos Vyriaus. Skau-tininkas v. s. St. P. Kairys ta pro-ga pasveikino raštu estų Vy-riaus. Sktn. Harbert Michelsoną ir stovyklautojus.

LIETUVAITE TARP 1000 KANADOS SKAUCIŲ

Šią vasarą prie Connaught Ranges, netoli Ottawos, buvo Kanados Skaucų Tautinė Stovykla. Joje dalyvavo arti 1000 skaucų iš visos plačiosios Kanados. Lietuviškas skauts šioje stovykloje pavyzdinčiai atstova-vo paskitn. Ina Šipelytė iš "Ne-ringos" tunto, Montreal, P. Q. Dėl brangaus stovyklinio mokes-čio (\$65.00) neįstengta daugiau lietuvių pasiųsti šion stovyk-lon. Tačiau ir ta viena atstovė puikiai supažindino kanadietes su Lietuvos byla ir rado progą paaiškinti Lietuvos skautų dar-bus išeivijoje.

SKAUTŲ DVASIOS VADAI TORONTE

Vyr. P. Liet. Skautų S-gos dvasios vadai sktn. kun. Dr. J. Vaišnora, MIC, ir Liet. Skaucų Seserijos DV sktn. kun. prof. St. Yla rugpjūčio pabaigoje ap-lankė Lietuvos Skaucų Brolijos Vadiją Toronte, Kanadoje. Ten pat buvo suaukta vietos skauti-ninkų-kių ir vietnų vadovų-vių sueiga skautų religinio auklėji-mo reikalams aptarti. Sueigoje dalyvavo ir vietiniai skautų-čių DV-vai kun. Ažubalis ir kun. Pacevičius.

SKAUCIŲ SESERIJOS VADIJA

Naujai išrinktoji Liet. Skaucų Seserijos Vyriausioji Skau-tininkė v. s. Dr. D. Kėsiūnaitė š. m. liepos 4 d. pradėjo eiti pa-reigas. Sudaryta sekančios su-dėties Skaucų Seserijos Vadija: sktn. A. Senbergienė-Blynaite — Reikalų Vedėja, sktn. S. Radze-vičiūtė — Sekretorė, sktn. A. Kalvaitytė — Išdinkinė, pasktn. A. Balasaitienė — Spaudos Skyr. Vedėja, vyresn. sktn. L. Čepienė — Jaunesn. Skaucų Sk. Vedėja, sktn. I. Jonaitienė — Skautinin-kių Sk. Vedėja, vyresn. sktn. M. Barniškaitė — Akademikų Sk. Vedėja.

JAV Rajono Vadeivės parei-gas tuo tarpu eina pati Vyriausioji Skautininkė, o kitų Rajonų Vadeivės paprašytos ir toliau likti jų vietose.

Jau anksčiau pranešta, kad Kunigų Vienybės seimas Skaucų Seserijos Dvasios Vadų pa-skyrė sktn. kun. prof. St. Yla.

NERINGOS TUNTO SKAUCIŲ DOVANA

"Skaucų Aidas" praneša, kad Clevelando "Neringos" tunto skautės Skaucų Seserijos Va-dijai padovanojo naują rotato-rių (mimeograph). Seserijos Va-dija didžiai dėkinga už tokią vertingą dovaną, kuri jai padės padauginti raštus susisiekti su plačiai pasaulį pasklidusiais lietuvių skaucų vienetais.

LIETUVIŠKOJI KNYGA BALTIMORĖJE

SLA SUSIRINKIME

Jau pradžioje 1950 metų Bal-timorėje buvo suvažiavę keli šimtai naujųjų ateivių. Jų tarpe nemaža dalis yra lankusių, bai-gusių gimnazijas, universitetus ir kitas tolygas mokyklas. Pa-gyvenę keletą mėnesių, ir atsi-radus laisvam dolieriui, pir-miausiai jie ir pasigedo lietu-viškosios knygos. Šiam dvasi-niam alkui pašalinti, mūsų kul-tūrininkas poetas K. Bradūnas įsteigė parapijos bažnyčios prie-angyje knygų kioską, nes ati-tinkamos patalpos, kur dažnai susirenka didesnis būrys lietu-vių, neturėjo. Tuo dalinai ir bu-vo pašalinta kultūrinio vertybių nedateklus.

Praslinkus porai metų Balti-morėje jau buvo priskaitoma daugiau 500 naujųjų lietuvių. Jų tarpe yra įvairių įsitikinimų ir išsilavinimų. Bažnyčios priean-gyje knygų kioską nevisi pa-siekdavo, nes jis atidaras tik šventadieniais ir sekmadieniais pamaldų metu. Tad daugumos buvo pasigęsta nuolatinės knygų parduotuvės. Matydamos šį tru-kumą A. Česonis 1952 m. pra-džioje atidarė knygų ir žurnalų parduotuvę 749 W. Baltimorės gatvėje, W. Urbono foto studijos patalpose, prie pat tirščiausiai lietuvių apgyventos vietovės. Ir šiuo metu šioje krautuvelyje jau galima gauti visas naujausias išleistas knygas. Ir reikia pažymėti, kad knygas perka ne tik naujieji ateiviai, bet ir se-nesnieji. Pavyzdžiui, senosios kartos lietuvis J. Galinaitis per-ka daugumą naujai išleistųjų knygų.

Rugsėjo mėn. 14 d. SLA 64 kuopos Baltimorėje įvyko eilinis susirinkimas, pirmininkaujant senam veikėjui P. P. Jarui. Be eilinių kuopos reikalų buvo su-rinkta 18 dol. prof. M. Biržiškai kukli auka. Pažymėtina, kad pa-skutiniuoju laiku naujakuriai pradėjo gyviau domėtis pašalpi-nėmis organizacijomis. Pavyz-džiui, į SLA 64 kuopą šių metų paskutinių trijų mėnesių laiko-tarpyje įstojo 26 nauji nariai.

VOKIETIJOJ ESANČIŲ SELPIMAS

Rugsėjo mėn. 9 d. Lietuvių Svetainės patalpose įvyko eilinis Balfo skyriaus susirinkimas, ku-riame buvo aptarta eilė klaus-i-mų, liečiančių pašalpą pasiliku-siems mūsų tautiečiams įvai-riuose pasaulio kraštuose. Iš pranešimų paaiškėjo, kad nors ir karšti buvo vasaros mėnesiai, tačiau aukų surinkta keli šimtai dolerių. Piniginės aukos renka-mos ir toliau.

Skyriui pirmininkauja adv. E. Armanavičienė.

GRĮŽO KUN. P. DAMBRAUSKAS

Prieš pora savaitę į Baltimo-rę vėl sugrįžo kun. P. Dambraus-kas, kuris iš jos prieš du metu buvo išvažiavęs. Kun. P. Dam-brauskas ilgus metus yra buvęs Marijampolės mokytojų semina-rijos direktorius ir mokytojas.

TUOJ ĮSIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Anglų kalbos gramatika	2.00	Motulė paviliojo	0.80
J. Kukanauza		Lazdynų Peleđa	
Algimantas I	1.50	Meškiukas Rudnosukas	2.00
V. Pietaris		Vytė Nemunėlis	
Algimantas II	2.00	Namai ant smėlio	2.00
V. Pietaris		J. Gilauda	
Aukso kirvis	2.50	Neramų buvo Laisvės Alėjoj	1.50
Juozas Švaistas		B. Daubaras	
Barabas	2.25	Nemunas	2.50
Paer Lagerkvist		St. Kolupaila	
Balutis	1.50	Nuo Imsrės iki Orinoko	2.50
J. J. Bačiūno leidinys		A. Sabaliauskas	
Baltaragio malūnas	2.50	Our Country Lithuania	5.00
K. Boruta		V. Augustinas	
Beržų pasakos	1.50	Princas ir elgeta	1.20
O. B. Audronė (eilėraščiai)		Mark Twain	
Dulkės raudonam saulėleidy	3.00	Piramas rūpestis	2.00
V. Ramonas		Jurgis Jankus	
Debesys plaukia pažemiu	2.50	Pragaro povalstis	3.50
A. Baronas		V. Alantais	
Didžiosios atgailos	3.50	Partizanai už gelež. uždangos	2.50
R. Spalis		Daumantas	
Doleris iš Pittsburgho	0.80	Pictų vėjelis	1.00
Stepas Zbarskas		Vytė Nemunėlis	
Gintaro pasakos	0.35	Paklydę paukščiai I	2.20
Teta Rūta		Jurgis Jankus	
Gintariniai vartai	2.00	Paklydę paukščiai II	2.60
N. Mazalaitė		Jurgis Jankus	
Gimtojo žodžio baruose	1.50	Ramybė man	0.80
P. Jonikas		J. Kėkštas	
Kazimieras Sapieha	2.50	Raguvos malūnininkas	0.25
B. Sruoga		V. Tamalaitis	
Kuprelis	2.00	Saulės laikrodžiai	1.00
Ignas Šeinius		Henrikas Nagys	
Kolektyvinė prausykla	1.00	San Michael knyga I	2.50
Vytautas Kastytis		Axel Munthe	
Kalorijo- ir doleriai	2.00	San Michael knyga II	2.50
Vilius Bražvilis		Axel Munthe	
Lietuvių kalbos vadovas	4.50	Šventieji akmenys	2.00
Red. prof. Skardžius		Faustas Kirša	
Lietuviškos pasakos	2.50	Šventoji Lietuva	3.00
J. Balys		Jurgis Savickis	
Lietuvių poezijos antologija	6.00	Tėvų pasakos	1.00
J. Aistis ir A. Vaičiūnaitis		A. Giedrius	
Lėkūčio atsiminimai (jaunimui)	1.50	Tolmieji kvadrantai	2.00
A. Giedrius		J. Grišmanauskas	
Lietuvių archyvas	3.00	Tautosakos Lobyas	3.00
Boševizmo metal		J. Balys	
Lietuvos Valstybės	0.70	Ugnies pardavėjas	1.00
Konstitucijos		Balys Rukša	
Lietuvai Tėvynei	0.50	Vaičių knygelė	1.80
V. Nemunėlis ir Vl. Vijeikis		M. Valančius	
Lietuva trionų Pančiuose	1.50	Vieneri metal ir viena savaitė	1.50
B. T. Dirmėlis ir V. Rastenis		B. Gaidžiūnas	
(Jonas Andriūnas ir Petras Svyrius)		Valentina	
Mėnuo vadinamas medaus	2.50	A. Vaičiūnaitis	
N. Mazalaitė		Varpai skamba	2.50
Medinis arklys	2.00	Stasius Būdas	
Eric Williams		Zemė	4.00
		Red. K. Bradūnas	
		Žvaigždėtis naktys	1.00
		Augustaitė-Vaičiūnienė	

Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pi-nigus suskaičiuokite: **DIRVA, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio**

AR JAU SKAITETE

BARABA

Šitas puikus švedo Paer Lagerkvist veikalas laimėjo 1951 m. Nobelio literatūros premiją. Jis išverstas į visas kultūringąsias kalbas, visi juo grožisi, visi jį kome-tuoja. Susidomėkite, ir neapsivilsite.

Knyga turi 212 psl., kaina 2.25 dol.

Rašykite: TERRA, 946 W. 31 Place, Chicago 8, Ill.

Kam Nepriklausoma Lietuva yra tikslas, visi skaito

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ leidžia Kanados Lie-tuvių Centro Taryba, apjungianti įvairių politinių pažiūrų bei partijų ir visokių religinių bei nereliginų įsitikinimų lietuvių bendrą tikslą: Lietuvių tautos progresas ir Lie-tuvos Nepriklausomybė.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA sprendžia neišspręs-tus Lietuvos ateities klausimus bei aktualias problemas, daugiausia rašo apie gyvenimo ir įsikūrimo sąlygas Kana-doje ir kituose kraštuose.

N. L-VOS kaina: Kanadoje \$5.00, visoje Amerikoje \$5.00 ir kitur \$6.00.

Adresas: NEPRIKLAUSOMA LIETUVA, 7722 Ge-orge St., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada.

Naujai atvykę "N. L." gauna bargan ligi uždirba.

Ar pažįsti šį kraštą

Žemės ūkio pasiskirstymas, pajamos, dydis

Dėl visos eilės priežasčių kai kuriose Kalifornijos srityse, apyčius — New York ir Washington v. Tabakas, turįs didelę reikšmę krašto eksporte (eksportuojama trečdalis derliaus) daugiausiai auginamas krašto rytinėse srityse, tarp Vermont ir Louisianos valstijų ir gausiai atstovaujamas Connecticut upės slėnyje, to paties pavard. valstybėje. Be to, dar sutinkamas pietinėje Ohio dalyje, rytinėje Pensilvanijoje, pietinėje Wisconsin dalyje.

Jei dabar pažvelgsime į žemės ūkio gyvulių auginimo sritis, pastebėsime, kad ir čia prisitaikoma prie klimatinio ir kt. sąlygų. Kiaulės daugiausia auginamos kukurūzų juostoje ir svarbiausia dėl to, kad kukurūzai, pirmos eilės šėrimo produktas, naudojami ne tik kiaulėms, bet ir kitiems gyvuliams. Jauciai geriausiai jaučiasi toje pačioje kukurūzų juostoje, tuo tarpu karvės didesniais kiekiais auginamos rytinėse ir šiaurės — vidurinėse valstybėse. Arkliai turi geras sąlygas kukurūzų juostoje, be to, Kentucky, Texas, Tennessee valst., gi avys daugiausia auginamos Ohio, Michigan, Wyoming valst. ir Ramiojo Vand. pakraščiuose valstybėse.

Kokio dydžio yra paskirų žemės ūkio produktų gamyba, galės pavaizduoti šie naujausi duomenys: 1951 m. javai ir įvairios kultūros buvo auginta 376 mil. akerių plote. 14 mil. akerių daugiau kaip 1950 m. Tais metais medvilnės gamyba, palyginus su 1950 m., pakilo 50%, o ryžių — apie 20%. Kviečių 1951 m. gamyba siekė 993,598,000 bušelių, iš jų vietoje sunaudota 730 mil. b. Kukurūzų gamyba — 3,099 mil. bušelių, medvilnės — 15,290,000 balų, iš jų apie 10 mil. b. sunaudota krašte. Sviežių daržovių gauta apie 9 mil. tonų. Mėsos gamyba tais metais buvo pati didžiausia nuo 1947 m. — pagaminta 22,365 mil. sv. (čia įeina jautiena, veršiena, avišiena, kiauliena, neįskaitant taukų). Vienam krašto gyv. 1951 m. mėsos išėjo 141 sv., tuo tarpu 1947 m. jos atiteko — 155 sv.

Ūkio pajėgumą iš dalies gali pavaizduoti ir pačių ūkininkų pajamos. 1951 m. jie netto pajamų iš ūkių turėjo apie 15 bil. dol. (1947 m. jų buvo — 17,1 bil.), o ūkininkų iš rinkos gautos pajamos siekė 32,8 bil. Savo gamybai ūkininkai išleido 22,5 bil. dol. Ūkiuose 1951 m. dirbo 10,350,000 žmonių ir tai sudarė 16% visų dirbančiųjų krašte. Iš keturių žmonių, dirbusių ūkyje vidutiniškai tik vienas buvo samdomoji jėga.

Jei anksčiau buvo būdingi vidutinio dydžio ūkiai, kuriuose galima apsieiti be samdomosios jėgos, tai dabar vis labiau pastebima tendencija siekti didesnių ūkių. Ūkių skaičius mažės: nių kaip 100 ak. vis mažėja, ir vis daugiau esama ūkių tarp 160-320 ak. dydžio. Valstybės ūkio našumo, eksporto galimybių ir kt. sumetimais ir krašte vis labiau įsivyraviant ekstensyviai ūkiui (mažai darbo jėgos, dideli dirb. žemės plotai), žinoma, yra linkusi remti didesnius ūkius. Savo žemės ūkio produktų kainų palaikymo politika vyriausybė yra daug prisidėjusi ir prie paties ūkio išaugimo.

Kaip atrodo krašto ūkis paskiromis jo šakomis (medvilnės gamyba, kukurūzai, kviečiai ir kt.) jau platesni klausimai, ir apie tai bus rašoma kituose numeriuose.

Kitas "tautinis" šio krašto, dar indėnų vartotas produktas — bulvės neturi savo "juostos". Jos auginamos įvairiose srityse, paskiromis šiuo valstybių dalyse: Maine, vak. dalis New York v., Michigan, Wisconsin, Minnesota, Montana, Colorado. Mėžius rasime Wisconsin ir

Tabako festivalis Hartforde

Hartforde, Connecticut sostinėje, kas metai rengiami tabako festivaliai su turtingais paradais gatvėmis ir menine dalimi rotušės parke, kuriuose dalyvauja visos čia esamos tautybės su savo karalienėmis.

Negaliu pamiršti, kai prieš keletą metų, tik atvykęs man į Ameriką, pirmą kartą pamačiau tokį paradą ir, žinoma, tarp kitų godžiai įsėjau lietuvių ir... išsigandau: čigonė, ne čigonė... o jos palydovas — princas vaizdavo plačiosios tėvynės Rusijos geltonplaukį gatvės chuliganą su

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI

Kaip kilo kainos palyginus su kitais kraštais?

Didmenų prekybos kainos JAV-se, nuo Korėjos karo pradėtos ligi 1951 m. pabaigos, pakilo apie 14%. Tuo tarpu Vakarų Europoje vidutiniškai jos pakilo 30%, o Prancūzijoje net 45%. Mokesčių srityje, Anglijoje jie sudaro dabar 34% visos tautinės gamybos, Prancūzijoje — ligi 31%, o šiame krašte, įskaitant federalinius, valstybių ir vietos mokesčius, jie siekia 26%.

Kas tas "teen-agers" jauni-mas?

Jaunimas tarp 13-19 metų (eighteen-nineteen), nors čia ribas sunku nustatyti. Tiksliau, tai iš vaikų amžiaus išėjęs, bres-tantis jaunimas, kuris ypač šiame krašte kelia daug rūpesčių.

Ar daug skiriasi JAV ir sovietų pragyvenimo lygis?

Labai. Jei paimeči fizinių darbų atlikėjus kraštuose, štai koks skirtumas — šio krašto darbininkas, uždirbdamas 1,50 dol. per val., laikraščio nusipirkimui sunaudos 2 min. darbo, o S. Rusijoje darbininkas — 6 min., geri pietūs, su kiaušiena, čia reikalauja 30 min. darbo, ten — vien tik mėsos kilogramas. 8 darbo valandų, cigarečių pakelis — 8 mil. (1 val. ir 25 min.), Ny-lon kojinių pora — 50 min. (6 darbo dienos...), radio aparatas — dvi dienos (o ten — 62 dienos ir 7 val.). Jei kalbėtume apie batų, rūbų, automobilio įsigijimą, skirtumai dar didesni.

Ar televizijos pramonė neša daug pelno?

1949 m. toji pramonė turėjo per 25 mil. dol. nuostolių, 1950 m. tie nuostoliai krito ligi 9 mil. dol. pelno. Tais metais metais pramonė jau turėjo per 41 mil. dol. pelno. Tais metais metais radio pramonė turėjo per 61 mil. dol. pelno. Radio stočių tais metais buvo daugiau kaip 2000 ir jos veikė 1200 srityse, o televizijos stočių buvo 108.

Kiek Kalifornija turi didesnių miestų?

Didžiausi miestai yra — Los Angeles, San Francisco, Oakland, San Diego ir Long Beach. Sostinė — Sacramento.

Sirdies ligos ar vėžys daugiausia numarina žmonių?

JAV-se daugiausiai žmonių miršta dėl širdies ir kraujotakos sutrikimų, pvz. 1951 m. mirė 762,400, vėžiu mirė 219,240, nuo įvairių nelaimingų atsitikimų — 96,090 (automobilių nelaimės kasmet žūna apie 38,000), plaučių uždegimu — 48,440, dižiova — 29,490.

Ar pakelti mokesčiai alkoholiui turi įtakos gėrimui?

Taip. Deginės, ypač jos brangios rūšys, pardavimas kritęs. Daugiausiai tuo pasinaudojo vyno prekyba, gi alaus žymiai mažiau.

Ar daug gimsta krašte dvy-nukų ir t.t.?

Vidutiniškai per metus apie 36,000 dvykū (apie porą tūkstančių miršta). Trynkų gimsta kasmet per 300, ketvirtukų gimimų skaičius buvo didžiausias 1941 m. — 12, paskutiniiais metais jų gimsta per metus nedau-giau kaip 3-4.

Parėngė V. Al.

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

Rugsėjo 14 d. rinkliavos reikalavimai per Amerikos Lietuvių Radio Balsą kalbėjo kun. B. Dagilis primindamas, kad lietuviai lietuvių turėtų rodyti daugiau širdies.

Rugsėjo 15 d. per Lithuanian Melodies radio valandėlę perdavė tikrąją dabartinę lietuvių padėtį Vokietijoje neseniai iš Europos grįžęs kun. G. Klunius.

Tą patį sekmadienį prie šv. Antano bažnyčios įvyko pirmasis rinkėjų verbiavimas. Šį darbą atliko: L. Černiauskienė, K. Kodatienė, D. Racevičiūtė, K. Gričius, J. Šeputa, Pr. Polteraitis, Heinigas ir Savickas.

Gruzdaitis ir Griškis tą dieną išdalino 400 atsisaukimų rinkliavos reikalui.

Ambotas pasikvietė naują vargoninką, nes pirmtakūnas persikėlė kiton bažnyčion. Tas naujasis vargonininkas per pirmas mišias daug kam sutrukdė malda, nes visi ir gan dažnokai atsisukinėjo pažūrėti į vargonus. Tas naujasis mūsų parapijos vargonininkas yra Minukienė-Dvarionaitė. Kas gi nežino muzikų Dvarionų?

Muz. Dvarionaitė nesitenkina baigta Lietuvos konservatorija. Čia ji dar muzikos studijas tęsia. O be to, parapijos augst. mokykloje (high school) dėsto muziką.

Vaisės įvyko Liet. Amer. Pi-liečių klubo patalpose. Jaunieji povestuvinė keliene išskrido į amžino pavasario Bermudo salą.

Mūsų garbingas monsinjoras

Taigi pradžia gana skatinan-ti, vienok tai tik pradžia. Reikia, kad visi kaip vienas įsijungtų į šį labai svarbų darbą.

Mes galėtumėm, o tas tik nuo mūsų noro ir geros valios priklausio, užplūsti visas Detroito ir Hamtramiko miestų gatves ir jų sankryžas, juk mūsų Detroito daugiau kaip 20,000. Tegu iš šimto ateina tik trys ir mes turėsime didelę rinkėjų armiją. Tas visai nesunkiai įvykdoma, tik daugiau vieningo užsimojimo, truputį darbo ir lietuviško užsispyrimo.

Visi kurie dar neatsiėmė aukų dėžučių spalio 4 d. Viešajai rinkliavai, galės dar atsiimti spalio 1 d. (trečiadienį) nuo 7 val. iki 9 val. 30 min. vakaro. Buv. Lietuvių Svetainėje, kuri yra prieš šv. Antano bažnyčią.

BALF 76 sk.

Seniausias ir gražiausias iliustruotas lietuviškos minties žurnalas.

MARGUTIS

Išėję kompozitorius

A. VANAGAITIS

Kaina metams \$3.00

Susipažinti siunčiamas

dovanai.

6755 So. Western Ave.

Chicago 36, Ill.

Namų telefono patarnavimas kaštuoja mažiau kaip 1 ct. per valandą. Dažniausiai įskaitoma ir 15% valstybės taksų. Iš tikrųjų, daug rūšių vietinių patarnavimų yra tik pusė cento per valandą.

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY

ŽINIOS IŠ DAYTONO

Čia neseniai baigėsi Vyčių organizacijos seimas. Į seimą buvo suvažiavę iš visos Amerikos delegatai. Jų tarpe matėsi ir eilė kunigų. Buvo atvykęs ir vysk. V. Brizgys. Vietos dienraščiai įvykusį seimą plačiai aprašė. Įvykusiame Vyčių seime koncerte dainavo Metropolitan operos solistas Algirdas Brazis. Akompanavo pianistas Aleksandras Kučūnas. Jų išpliotoma programa susilaukė didelių ovacijų.

Iš Daytono į Los Angeles, Cal. išvyko laikraštinkas L. Valiukas. Gyvendamas Daytonėje jis platino ir lietuviškas knygas. Taip pat lankė vietos universitetą.

Paskutinįjį egzaminų sesijų gydytojo praktikos teises gavo Dr. R. Gineitis, kun. V. Katarskio-giminaitis. Jis dirba 925 Linden Ave.

Neseniai buvo sunkiai susirgęs B. Poderys. Buvo paguldytas į ligoninę ir operuotas. Dabar jau sveiksta.

J. A. Urbonas

Clevelande IR APYLINKĖSE

SVEČIAS IŠ COLUMBIJOS

Clevelande, pas Dr. Balsevičių, buvo atvykęs lietuvių tautinės grupės Kolumbijos reprezentantas p. Sirutis. Jis lankėsi Dirvos redakcijoje ir painformavo apie tenykštį lietuvių gyvenimą. Kolumbijoje gerai įsikuria visi asmenys, kurie turi aiškias profesijas ir jose įrodo savo sugebėjimus.

TREMTINIŲ DR. NARIŲ SUSIRINKIMAS

Šaukiamas šį sekmadienį 11 val. 30 min., rugsėjo 28 d., Lietuvių salėje svarbiems klausimams aptarti. PL Bendruomenės Clevelando apylinkės steigimo reikalo pranešimą padarys Stasys Barzdukas. Lietuvių Banko reikalais pranešimą padarys The Superior Savings and Loan Association direktorius S. a. m. a. s. Visi tremtiniai kviečiami gausiai susirinkti.

ISIRINKTA RADIO VALANDOS VADOVYBĖ

Rugsėjo 21 d. j. Lietuvių salėje susirinko virš 50 asmenų besidominčių tolimiesniu lietuvių radio valandos likimu. Apie radio valandos padėtį painformavo J. Nasvytis. Radio valandos statutą referavo J. Stempuzis. Susirinkimui pirmininkavo Joga, sekretoriavo Rocevičius.

Susirinkimo metu j. radio valandos narius įstojo 34 asmenys. Nutarta kvietiti narius įstoiti visus clevelandiečius. Nario mokėstis nustatytas 2 dol. metams. Susirinkime priimti statuto pagrindai.

I radio valandos vadovybę išrinkta: B. Auginas, J. Stempuzis, J. Nasvytis, A. Mikulskis ir V. Rocevičius.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS CLEVELANDO APYGARDA

Jungtinių Amerikos Valstybių Lietuvių Bendruomenės Vyr. Laikinas Organizacinis Komitetas pavedė Clevelando apylinkės Laikiniam Organizaciniam Komitetui eiti ir Clevelando apygardos (ji apima Ohio valstybę) valdybos pareigas. Artimiausias laikinosios apygardos valdybos uždavinys — suorganizuoti Lietuvių Bendruomenės apylinkės visoje Ohio valstybėje. Apylin-

"LIFETIME" AMŽINI PLIENINIAI PUODAI

Patogi proga įsigyti šiuos amžinus puodus. Geros išsimokėjimo sąlygos. Kreipkitės: 983 East 79 St. (prie St. Clair), arba skambinkit telefonu EN 1-6334 HE 1-8722.

Mielą čiuurlioniečio šeimą

ALDONĄ IR VYTAUTĄ RAULINAIČIUS,

susilaukus dvynukų: sūnaus Andriaus-Vytauto ir dukters Ingridos-Aldonos, nuoširdžiai sveikina

ČIUURLIONIO ANSAMBLIS

ATIDARYTA NAUJA LEIMON'S CAFE VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai
Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežiant geram orkestrui

781 E. 185 ST.

KE 1-9737

CHICAGOS TEATRALAI CLEVELANDE

O'Neill "Anna Christie" spektaklis įvyksta 5 d. spalio, sekmadienį, 6 v. v. W.H.K. radio stoties salėje. (Ten kur buvo "Dainavos" ansamblio koncertas). Anna Christie režisavo aktorius Jurgis Blekaitis. Vaidina: V. Macieža, V. Valiukas, Z. Venclauskaitė, I. Nivinskaitė ir V. Juodka. Dekoracijos dail. Albino Bielskaus. Veikalas 4 veiksmų.

Anna Christie pastatymą Chicagoje mūsų teatro kritikai įvertino teigiamai.

Bilietai jau gaunami "Dirvoje", spaudos kioske ir pas platintojus. Visi maloniai prašomi bilietus galimai ankščiau įsigyti.

ISIRSKIME LATVIŲ TRIO

Rugsėjo 27 d. 7 val. vakaro vokiečių parapijos salėje, 2928 Seranton Rd. koncertuoja latvių trio: Viktoris Ziedonis, smuikas; Dzidris Treimanis, čelo ir Valdemars Melkis, piano. Programoje Bethoveno, Withols ir Arensky kūriniai.

Lietuviai mielai kviečiami atsilankyti. Vietoj bilietų prie įėjimo aukojama.

KULTūros FONDO POBOVY

Įvyksiam Dr. Tamošaičio rezidencijoje, meninę programą atliko rašytojas Balys Auginas, pianistas A. Smetona ir smuikininkė Jeanette Drinkall. Buvo susirinkę apie 100 svečių.

GRĮŽO IŠ KARIUOMENĖS

Grįžo iš kariuomenės, laimėję atlikę karinę tarnybą Samas ir Buturlovas.

SUSILAUKĖ DUKTERS

K. Gaizūčio šeima rugsėjo 10 d. susilaukė dukters Danutės-Eleonoros.

RAULINAIČIAI SUSILAUKĖ SŪNAUS IR DUKTERS

Dail. Vyta. Raulinaičio šeima rugsėjo 17 d. susilaukė dvynukų: sūnaus Andriaus-Vytauto ir dukters Ingridos-Aldonos.

SUSIRGO A. GEDGAUDAS

Senas Dirvos skaitytojas ir eilės lietuviškų organizacijų narys A. Gedgaudas sunkiai susirgo ir gydomas ligoninėje.

J. ŠIAUCIŪNAS CLEVELANDE

I Clevelandą, su šeima, iš Johnson City persikėlė ir apsigyveno J. Šiauciūnas.

LOZORAICIAI CLEVELANDE

J. Lozoraitis, ankščiau gyvenęs Clevelande, grįžo su ponia iš Kanados ir apsigyveno 1190 East 80 St. Poniai Lozoraitienė afidevitus įvažiuoti į JAV buvo sudaręs K. S. Karpus.

ISVYKO STUDIJUOTI

Elvyra Šikšniūtė išvyko studijuoti į Ohio State University, Columbus.

SERGA ŠIKŠNIENĖ

Mūsų žinomos sportininkės Elvyros Šikšniūtės motina sunkiai susirgo. Jai padaryta kelios operacijos.

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivinantieji gėrimai, vynas ir šampanas (prancūziškas)

Parengiama vestuvėms, ballams, pobūviams. Nemokamas pristatymas diena ir naktį. Atmeta trečiadieniais.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

NAUJI GIMNAZIJOS RĖMĖJAI

Birutė Daukantiene pranešė, kad Clevelande susiorganizavo naujas Vasario šešioliktosios rėmėjų būrelis. Būrelį sudaro: K. Žukas, B. Žukienė, E. Kersnauskas, P. Stravinskas, L. Banevičius, J. Garla, J. Dundaras, V. Januškis, J. Dapkienė, D. Dublevikiūtė, R. Cepulienė, B. Pračienė, A. Sandargienė, R. Čiurberkienė, S. Žydavickienė, N. Gargasienė, A. Juodienė, V. Striugienė ir B. Daukantiene.

Būrelis nori remti darbščią augštesnę klases mokyklė.

NAUJOJOJ LEIMONŲ KAVINĖJ

Naujoji Leimonų kavinė, esanti 781 East 185 St., greitai naujosios lietuvių parapijos, turi erdvas patalpas vaisiams ir šokiams. Kavinės savininkas Antanas Leimonas informuoja, kad artimiausioj ateity kavinę dar pagerins.

"TWILIGHT" KONCERTAI

Rudolph Ringwall diriguos Clevelando orkestrą per du "Twilight" koncertus Severance salėje. Pirmas bus sekmadienį, spalio 26, o antras — lapkričio 23. Abu prasidės 4.30 val.

Simfonijos koncertai įvyks ketvirtadienį ir šeštadienį vakarais, lapkričio 9 ir 11.

PARDUODAMI NAMAI

Labai gražus, vienos šeimos. Pigi kaina. Namas prie Superior, East 94 St.

Dviejų šeimų, kiekvienas butas 8 kambarių. Labai tinka pirkti dviem atskirom šeimom.

Dviejų šeimų, labai geram stovyje, netoli Superior, East 91 St.

Ray Nausner
UL 1-3919 LI 1-9216
11809 St. Clair

PARDUODAMAS NAMAS

E. 115 ir St. Clair rajone. 6 kambarių, vienas šeimai. Mūro terasa, geras šildymas. Kaina \$7.900. Tuoj mokėti \$2.500. Šaukti: MU 1-6945.

ISNOMUOJAMAS KAMBARYS

Vienam ar dviem vyrams. Gali naudotis vistuve ir kitais patogumais. Kreiptis: 9109 Morris Ave., Telef. SW 1-0327.

PORTRETINĖS SVEIKINIMO ATVIRUTĖS

Būk gudrus ir nepaprastas šiais metais. Siųsk Kaledų Portreto sveikinimą įstatytą į gražią Kaledų atvirutę, su pritaikytu voku.

EAST 79th STUDIO

1197 East 79 St.
HE 1-3535 EX 1-6716

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park EX 1-0911

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ZEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

I. J. SAMAS, JEWELER

Sveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Butė: WA 1-2354

ISNOMUOJAMAS KAMBARYS

Vienam ar dviem asmenims (mažai šeimai) išnomuojamas kambarys. Kreiptis: 8715 Meridian Ave.

REIKALINGAS BUTAS

2-3 kamb. su virtuve nedidelei šeimai. Pranešti Dirvos redakcijai.

PARDUODAMAS NAMAS

Dviejų šeimų, 5x5 kambariai. Vienas gasu apšildomas, kitas anglim. Automatinis vandens šildymas. Kreiptis:

TO 1-0380
689 E. 91 St.

PARDUODAMAS NAMAS

Vienos šeimos, vėliausios mados įrengimas, 6 kambariai. Garais, įvairūs vertingi priedai. Šaukti po 5 val. GA 1-0448, arba apžiūrėti — 1216 East 82 St.

PARDUODAMAS NAMAS

Dviejų šeimų, po 5 kambarius. Keturi garažai. Gaso šildymas. Kaina \$12,800. Netoli nuo East 90 St. Parduoda savininkas. Kreiptis: 8816 Eastbrook Ave. (40)

PARDUODAMAS NAMAS

Vienos šeimos, Wade Park ir E. 85 St., rajone, 4 miegamųjų. Gaso šildymas, geras stovis iš lauko ir vidų. Kaina \$9 000. Šaukti: East-ern Realty EN 1-0937. (39)

ISNOMUOJAMAS KAMBARYS

Vienam ar dviem vyrams. Gali naudotis vistuve ir kitais patogumais. Kreiptis: 9109 Morris Ave., Telef. SW 1-0327.

64ta METINĖ CLEVELANDO MAISTO IR NAMŲ PARODA

*Virš 100 maisto ir įrengimų paroda.

ROSEMARY CLOONEY
Valstybės geriausia dainininkė
Pats Captain Video
spalio 11 ir 12 - 4:30 PM

East Ohio Gas Co.
kepimo konkursai kasdien.
Kasdien 1 val. p. p. iki 11 p. p.
(įskaitant sekmadienį)

PUBLIC HALL SPAL. 9
Kreiptis: C. Miller, 3002 Superior Ave.

AUKOJO

Palaikydami Clevelande pradėtą Povilų ir Petry tradiciją, ir šiais metais vardinį progą suaukojo 40.00 dolerių vargstančioms lietuviams Vokietijoje sušelpiti. Surinkti pinigai buvo įteikti Clevelando Tremtinių Draugijos Valdybai su prašymu aukas persiųsti Vokietijon pagal pridėtą sąrašą paramos reikalingų asmenų. Aukojo: Petras Stravinskas \$15.00, Petras Bie-linis — \$15.00; Petras Tamulionis \$3.00 ir Povilas Skardis \$5.00.

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba randai tampa sunaikinti arba ugadinti ugnies, kreipkitės į J. KERSIS, dėl apkalnavimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, ne už išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS

716 Society for Saving Bld.
Telef.: Main 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

ISTAIGOS AUGIMAS!

Jau ilgas laikas kai lietuvių banke, dėl vietos stokos, didelė spūstis. Klijučių patogumui banko patalpų padidinimo darbai pradėti ir sparčiai varomi pirmyn.

Kai patalpų praplėtimo darbai bus baigti, visi klientai bankinius reikalus galės atlikti labai patogiai.

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vieta. Kiekviena knygtė apdrausta Federal Insurance Corp iki \$10.000.

Darbo valandos nuo 9:30 iki 3:00 val.
Trečiadieniais iki 12:00, šeštadieniais iki 1:00 val.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2198
Cleveland, Ohio

MONCRIEF

SILDYMAS AR ORO VESINIMAS

THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

P J KERSIS

716 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutalsau paskolas pirmo morčeio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkėlis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENDicott 1-1763

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 6820 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio.—Telefonas: ENdicott 1-4486. Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GARfield 1-7406).

Iškreipta tikrovė

Prisidengęs "aktyviai dalyvaujančio VLB kūrime" anoniminiu autoritetu, "Darbininkas" rugsėjo 5 d. n-ryje išvardina Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (gal tik Amerikos Lietuvių Bendruomenės?) rėmėjus, abejojančius ir net priešinguosius. Žinoma, į rėmėjų eiles surikiuoja katalikiškas organizacijos, o prie paramos neparašiusių priskiria, Darbininko žodžiais, masines liberalų organizacijas. Kita grupė sudaro tie, kurie pasisakė prieš PLB. Tai esą socialistai ir sandariečiai. O su nepasitikėjimu ir abejingumu žiūrėję tautininkų atstovai...

Tokia klasifikacija "Darbininkas" iškreipia tikrovę ir klaidina savo skaitytojus. Nesimant ginti jo išvardintų organizacijų, vis dėlto reikia pastebėti, kad tai labai drąsus ir neobjektyvus tvirtinimas, ką gali išdrįsti ne bent tik anoniminių autoritetas... Tos jo minimos masinės liberalų organizacijos, greičiausia, ne iš esmės priešingos PLB, bet tik tai jos nepripažįta kaip kuriems reikišioms PLB kūrime, ypač vienos grupės pastangoms, bendruomenę paversti tam tikra jos nuosavybe.

Nors tokiems reikišioms, aišku, nepripažinti ir tautininkai, tačiau jie nuo pat paruošiamųjų darbų aktyviai dalyvauja PLB organizavime. Jų atstovai ne kartą įrodė PLB reikalus Amerikos Lietuvių Tarybos suvartyvumo, patiekė konkrečių projektų bei sumanymų. Jei jau tautai "Darbininkui" nepatogu pastebėti, tai bent turėtų tai žinoti tas jo autoritetas, jeigu jis iš tikrųjų aktyviai dalyvauja PLB kūrime.

Be to, "DIRVA" nesigailėjo ir nesigaili savo skiltyse vietos PLB reikalams jūdinti iš stilingumo bei juos svarstyti. Netenka abejoti, kad tai turėjo pastebėti ir Darbininko redaktoriai, jeigu jie seka lietuvių spaudą (o sekti, rodos, privalėtų!).

Pagalau, jo pačio logika vadovaujantis, tektų ir "Darbininką" su visu jo štabu priskirti prie PLB-ne abejojančių ir su nepasitikėjimu žiūrinčių. Užtenka tik paskaityti kalbą jo rašinio antraštę: "PLB pavojingame kelyje". Tai ne tik abejojimas, o ir konkretus tvirtinimas.

Tame rašinyje dar toliau nu-einama, negu antraštė sako. Amerikos Lietuvių Bendruomenės vadovybė — LOKas apkal-tinamas net pasikėsinimu prieš demokratinius principus. Tai jau panašus į diktatūrą, neleistiną saivaliavimą prieš bendruomenės interesus.

Tačiau už to "Darbininko" šturmo slypi tyliai pridengti vieno LOKo nario išsišokimai. Būtent, skaitytojams jau žinomi Waterburio įvykiai, bendruomenės apylinkę steigiant, kur LOKo narys P. Vileišis, naudodamasis LOKo autoritetu, taip bendruomenės reikalus supainiojo, kad vis dar neberandama tinkamos išeities. Tie įvykiai jau prašoko Waterburio kolonijoms ribas ir atsidūrė pačiame LOKe.

Noroms-nenoroms tenka juos narplioti LOKui. Waterburio įvykiai (vienos grupės, su LOKo narių priešakyje, "partizaninis" išėjimas prieš steigimo komisiją,

neleistima agitacija iki šmeižtu, panaudojimas bažnyčios ir kt. pakenkė LOKo autoritetui ir pa-čiai bendruomenės idėjai. Ir tai atsitiko pirmajai bendruomenės apylinkę steigiantis!

Todėl LOKas turi imtis priemonių, kad panašūs Waterburio įvykiai nebesikartotų. Tai yra LOKo teisė, o ypač pareiga. Visai be pagrindo "Darbininkas" rašo, kad LOKas krypta į ne savo darbus, jei imasi svarstyti dėl minėto LOKo nario veiksmų paduodą skundą. Gal "Darbininkui" ir labai mielas tas asmuo, bet asmeniškoms simpatijoms ar antipatijoms negali duoti pagrindo pateisinimui neleistinus jo išsišokimus, kurie kenkia pačiai bendruomenei. Sakosi, kad net nepažįstas to asmens, bet ir matosi, jog nežino ar nenori "Darbininkas" žinoti ir tų Waterburio įvykių, kokios žalos bendruomenei jie atnešė.

Nepateisins ir demokratikas to asmens išrinkimas, nes LOKo nariai renkami ne tam, kad griautų apylinkių steigimo tvarką. Nors kalbamas LOKo narys dar ir ne pagal Amerikos Lietuvių Bendruomenės įstatus išrinktas. Užtat, netenka sielotis dėl demokratinio principo pažeidimo, kai LOKui tenka svarstyti skundą prieš tą savo narį. Kita vertus, juk ir demokratinis būdų išrinktas parlamento narys už tam tikrus prasižengimus gali būti suspenduotas. Čia "Darbi-

ninkas", visų dalykų nežinodamas, ar sąmoningai nutylėdamas, demokratinio principo var-du išsina ginti kalbamą asmenį su patrankos šūviu tačiau pa-leistų pro šalį.

Nepatinka "Darbininkui" ir tai, kad perorganizuojamas LOKas bei priimami nauji jo nariai. Bet galima suprasti tą "Darbininko" nepasitenkinimą, kai naujai priimtieji LOKan yra ne to laikraščio arba jam arti-mos grupės. Tuo atveju, žinoma, "Darbininko" akimis, geriau, kad jie neįeity į LOKą... Ta-čiau Amerikos Lietuvių Bendruomenė yra bendrinė visų lie-tuvių organizacija o ne kurios nors grupės monopolinė nuosa-lybė, taigi visų pažūrų lietuvių ir LOKe turi būti atstovaujami.

Jeigu jau LOKas turi teisę naujus narius priimti, tai at-rūdo, reikalui ištikus, gali juos ir pašalinti. Gal tai tiesioginiai, pagal įstatus, tikrų garbės teis-tum, bet pereiname laikotarpyje, kad tokio teismo nėra, belieka spręsti vyriausiam bendruome-nės organui — LOKui. Čia tenka labiau žiūrėti į esminę pusę, kaip panašius nesusipratimus už-kirtus kelią pasikartoti. Juk ko būtų galima laukti iš Amerikos Lietuvių Bendruomenės, jeigu panašiu būdu, kaip Waterbury, apylinkės pradėtų steigti?

J. Vadeikis

P. Vaitonis turnyran

"Nepr. Lietuva", Kanados lie-tuvių laikraštis praneša:

"Mūsų šachmatų meistrais P. Vaitonis, iškovojo Kanados pir-menybę pirmąją vietą ir tuo pačiu įgijęs teisę dalyvauti tarp-tautiniame šachmatų turnyre (interzonal tournament) Stock-holme, š. m. rugsėjo mėn. 12 d. išvyko 6 savaitėms į Švedijos sostinę.

Jūsų laikraščio koresponden-tas kreipėsi į buv. Lietuvos ir dabartinį Kanados meistrą P. Vaitonį, prašydamas supažindinti skaitytojus su įvykstančio turnyro taisyklėmis, žaidėjais ir t. t. P. Vaitonis mielai sutiko at-sakyti į patiektus jam klausimus ir perduoti juos "N. L." skaity-tojams.

— Kada išvykstate iš Hamil-tono ir kaip?

— Iš Hamiltono išvykstu į Toronto ir iš čia lėktuvu, per New Yorką, Angliją, Norvegiją į Švedijos sostinę, kur rugsėjo 15 d. prasideda turnyras. Jis tę-sis iki spalio mėn. 22 d.

— Ar žinomos Jums turnyro taisyklės?

— Taip. Žaidžiama bus taškų sistema — kiekvieno su kiek-vienu. Kadangi dalyvauja 22 iš viso pasaulio žaidėjai, tai teks sužaidėti 21 partiją. 5 šio turnyro nugalėtojai ir 7 jau paskirti turnyrai šachmatų Sąjungos (didmeisteriai, kaip Keres, Naidorf ir kt.) susitikis su pa-saulio meistreriu rusu M. Bot-vininku. Šis matčas yra numa-tytas sekantį pavasarį ir jis greičiausiai įvyks už geležinės uždangos, kaip Stockholmo tur-

nyro kompromisas. Jeigu ir pa-vyktų patekti į tą "penketuką", dėl žinomų aplinkybių, į pava-sario susitikimą su M. Botvinin-ku (už geležinės uždangos) vyk-ti negalėčiau.

— Ar jaučiatės esąs geroje formoje?

— Galite suprasti iš tokio pa-lyginimo: nei futbolininkui, nei krepšininkui ar boksininkui ne-pakanka per metus vienų gerų rungtynių. Panašiai ir su ma-nimi yra. Po laimėtų pirmeny-bių Vancouveryje dar neturėjau rimto susitikimo. Tiesa, prieš kelerą savaitę sužaidžiau treniruotės pobūdžio rungtynes su Kanados vicemeistreriu Ander-sonu. Jas laimėjau 4½ taško prieš 1½ taško. Taip pat, būdamas Montrealyje Krašto Tarybos su-juokdamasis pridūrė, — ar man išvykus vėl neatvažiuo tas pats sunkvežimis ir nesusirinko visus likusius pagaliukus...

— Ar turnyras vyksta pačia-me Stockholme?

— Keletas partijų bus sužaista Švedijos sostinėje, tačiau tik-rumoje pats turnyras vyks apie 12 mylių nuo Stockholmo, ku-rortiniame mieste.

— Kas Jums apmoka visas išlaidas?

— Kelionę apmoka Kanados šachmatų Sąjunga, o išlaikymą duoda švedai. Bet suprantamas dalykas: be pusrūčių, pietų, va-karienės ir buto, yra ir kitų iš-laidų, tad šia proga nuosirdžiai dėkoju Hamiltono, Toronto, Mon-trelio ir kt. kolonijų lietuviams už gausias aukas.

— Nors ant P. Vaitonio staliuko stovės Kanados vėliavėlė, tačiau žirdimi jis pasiliks su Lietuva!

Kai duonos kvapas atveda miliciją...

SOVIETISKOS LIETUVOS GYVENIMO NUOTRUPOS. — PASAKOJA GYDYTOJAS, PRIES SEŠERIUS METUS BUVĘS LIETUVOJ.

(Tęsinys iš pereinamo numerio)
3. SOVIETŲ PATRULIAI APIPLĖSIA MISIĄ

Daktaras nusišypsojo ir pa-žiūrėjo į mane.

— Tat kodėl jūs neužprotes-tavote? — naiviškai paklausiau.

— Et, nusišypsavo ir protes-tuoti. Mūsų protestai galio-davo, kol mes buvome vietoje. Tačiau, kai tik mes išvykdavome, jie dar pablogindavo būklę. Štai, kartą, mūsų Vilniaus bazė pa-reikalavo iš Kauno bazės atvežti moteriškų suknelėms medžiagų. Aš pasikroviau džipą ir ankti-rytą išvažiavau. Vykau unifor-muotas ir su reikiama doku-mentais, išduotais sovietinių įstaigų. Išvykus iš Kauno, už kelių kilometrų ar poros dešimčių ki-lometrų, važiuojant per tiltą, mane sulaukė sovietų kariniai patruliai. Aš jiems parodžiau su daugeliu antspaudų sovietinį do-kumentą. Tačiau jie, pasižiūrėję į jį, nusišypsojo, o kiti kareiviai pradėjo iš mano mašinos iškrau-ti viską, kas joje buvo, net ir mano asmeninius daiktus. Aš pakelčiau toną ir griežtai parei-šyčiau, kad viską palikti ir pagrasi-nau pasiskusti augštesnėms karinėms įstaigoms. Tada vienas sargybinis man įrėmė į krūtinę automatą ir su bjauriausiais keiksmiais man riktėlę tuoju pa-pranykti ir neatsigrįžti. Atvykęs į Vilnių, visą tą nuotykį aš raš-tiškai atraportavau savo virši-ninkams. Buvo įteikti oficialūs protestai, sovietų įstaigos atsi-prašinėjo, pažadėjo kaltininkus išaiškinti ir nubausti, viską, kas buvo pagrobta, grąžinti. Tačiau praėjo keli mėnesiai ir mes nie-ko neatgavome iš tos siuntos, nes, matyt, karinės sovietų įstaigos negalėjo nustatyti kas tuo metu prie to tilto nešė sargybą, — šypsodamasis pridūrė daktar-s.

Valandėlę patylėjęs, jis vėl nežymiai nusišypsojo ir pasako-jo toliau:

— Tačiau mūsų reikalavimus vietoj sovietai pildė visu stro-pumu. Pačiu šalčiausiu žiemos metu, aš buvau paskirtas į Šiaulius. Kaip žinote, miestas visiškai sunaikintas ir, per di-delį vargą, susiradau apgriuvusį viešbutuką ir jame paėmiau kambarį. Bet jo krosnis tą žiemą dar ne karto nebuvo pakurtas ir viešbučio vedėjas pareikalavo tuojau pakurti. Jis sklystėlėjo rankom ir pasakė mielai tą pa-daryti, bet neturįs nė pagaliu-ko malkų. Aš greitai nuvykau į sovietinę ryšių įstaigą ir paaiš-kinau padėtį. Kai neužilgo gri-bū į viešbutį, prie jo durų sto-vėjo didžiulis sunkvežimis, iš kurio keli vyrai sparciai krovė malkas. Viešbučio vedėjas šyp-sojosi dėkingai šypsena, kad aš į apūpinau malkomis. Ir kelias savaites mano kambario krosnis neatšaldavo. Tačiau nežinau, — juokdamasis pridūrė, — ar man išvykus vėl neatvažiuo tas pats sunkvežimis ir nesusirinko visus likusius pagaliukus...

— Turint tiesioginių kontak-tų su vietiniais gyventojais, tur-būt tekdavo su jais pasikalbėti ir patirti jų nuotaikas ir gyve-nimo sąlygas? — vėl užklausi-au.

— Nors mes su vietiniais gy-ventojais gana plačiai ir, atrodo, nevaržomai santykiavdavome, o man tatau dar palengvindavo ru-sų kalbos mokėjimas, tačiau mes vengdavome bet kokių temų, kurios galėjo turėti politinį at-spalvį. Mums tekdavo ir priva-tiškame gyvenime susidurti su augštais sovietiniais pareigūnais

ir kartais tik nugirsti jų tarpu-savius pasikalbėjimus, juose ne-dalyvaujant. Kartą buvau pa-kviestas į vieną šeimą Kaune privatiškam pobūviui. Mane pa-kvietė ponis K. — ir paminėjo pavardę tūlos žinomos Kauno ponios, kurią kiekvienas kaunis-kis, iš vardo, ar iš matymo, pa-tįsta. — Žinodamas tokių pa-kvietimų tikslą, aš "tinkamai" pasikroviau džipą ir atvykau į jos butą, esantį netoli nuo įgulos bažnyčios. Nors ji sakėsi, kad jos vyras, su kuriuo prieš mes-jos antrus buvusi išsikyrusi, esąs išvežtas, tačiau jos butas buvo erdvus, priekariniais bal-dais ir gerai apkūrentas. Įėjęs į svečių kambarį, savo ryšiulius ir pakietus palikęs koridorių, aš labai nustebau pamatęs didžiulį stalą, apkrautą visokiais valgiais ir vyno bei likierių buteliais. Ant jo buvo visokių dešrų, įvai-riai paruoštos žuvies, vaisių, py-ragų ir t. t. Mane priėmė ponis privedė prie visai jauno, gal de-simties ar daugiau metų už ją jaunesnio vyro, kuris vilkėjo ge-ros medžiagos karinę uniformą, tačiau neturėjo jokių karinių ženklų ir supažindino kaip su savo vyru. Supažindino taip pat ir su keliais, jau ten esančiais svečiais ir netrukus jie prisirinko dar daugiau, gerokai virš de-simt. Kalbėjomes rusiškai ir iš pradžių jie manęs atsgariai klausinėjo apie politinį ir eko-nominį gyvenimą Vakaruose, o paskui priėjom prie nekalto te-mų. Netrukus jie pradėjo dai-nuoti lietuviškas dainas ir namų šeimininkė, kuri sėdėjo šalia manęs, palaikyti, mane išmokė taip pat vieną lietuvišką liaudies dainą... "Vakar buvo merga, šiandien moteriškė..."

Ir daktaras man prie ausies išdainavo visą tą "liaudies" dai-ną iki galo, būdamas šventai įsi-tikinęs jos lietuviškumu, ir liau-diškumu. Jam pabaigus, aš at-sargiai pastebėjau, kad ji ne-gryna liaudies daina ir dainuo-tina nevisai blaivioj grynai vy-riškoj draugioj.

— Apie pusianaktį, — trau-kė toliau, — jau gerokai visiems įkaitus nuo paprastų ir taurių gėrimų, keli svečiai kažko pra-dėjo tarpusavy smarkiai lietu-viškai ginčytis ir kumsčiais trankyti apkrautą stalą. Šeimi-ninkės "vyras", kuris, atrodė, irgi šiek tiek suprato lietuviškai, tylėjo ir gėrė stikluoką po stik-liuko. Ūmai jis pašoko nuo stalo, jo rankoj sublizgėjo pistoletas ir, pilna gerklė, riktėlėjo: "Nu-tik!tik!" ir pridūrė žinomą rusų nusikeikimo formulę. Staiga visi nutilo. Bet jau dainų nebuvo ir visi netrukus išsikirstė.

Aš gavau įspūdį, kad jam buvo žinoma tarp lietuviškų ko-munizmo šulų kilusio ginčo prie-žastis, kurią galima ir nujausti, bet nesiteiravau.

jiems padėti ar patarti? Kartais, vienas antras šnipstėlėdavo mums tylomis į ausį klausimą:

"Kada jūs pas mus atvyksite?"

Bet mes patraukydavo pečiais, nežinodami ką atsakyti, nes juk ir šiandien į tą klausimą dar nėra atsakymo. Apskritai, man susidarė įspūdis, kad mažesniuose miesteliuose buvo didesnis skurdas, net badas, negu Kaune ir Vilniuje. Didesniuose miestuo-se buvo plačiai išbujojusi viso-kia spekuliacija, tačiau mažes-niuose centruose niekas nieko nepardavinėjo, tat ir niekas nie-ko negaudavo nusipirkti.

— Bekeliaujant po kraštą, ar neteko susidurti su pratizanis? — vėl paklausiau.

— 1946 metų pradžioj, esant dideliems speigams, man teko įvairiomis gėrybėmis pilnai pa-krautu sunkvežimiu važiuoti iš Vilniaus į Kauną. Nors tokiose ilgesnėse kelionėse mus dažniau-sia lydėdavo ginkluotos sovietų sargybos, tačiau šį kartą važiuo-vome dviese su šoferiu. Važiuo-jant per mišką, ties Kaišiadoriu ar Žiežmariams, plento vidury pamatėme stovinčius kelis gink-luotus vyrus, šauti paruoštais ginklais ir jie mojavu mums su-stoti. Mums artėjant, jie atsgariai pasitraukė į paplentas ir išsikirstė, tiktai vienas jų pa-siliko bestovįs plento vidury.

Mes sustojome, juos palaikę so-vietiniais patruliais, kurių būda-vo pilni keliai. Jie automatus atstatė, pareikalavo mūsų išlip-ti. Tada jie pastebėjo, kad mes nerusai ir pasiteiravo, kas mes tokie ir kur vykstate. Paašikė-jus mūsų uždavinims, jie man-dagiai paprašė ir juos sušelpiti. Nors mes neturėjome instruk-cijų teikti partizanams pašalpos, tačiau bijodami susilaukti liū-dnų pasekmių ir nenorėdami tu-rėti ilgų kalbų, mes greitai iš-likome į sunkvežimį ir išmetėme kelis kardonus konservų, vaisių ir bidonų mdiciniško spirito. Bu-vome duosnūs, nes buvome iš dviejų pusių baimės priremti. Ilgai delsti negalėjome, nes kiek-vienam akimirksniu galėjo mus užklupti nuolatos plentu patru-liuoją sunkiai ginkluoti sovietų kariai. Tat visą tą operaciją at-

likome vienu akies mirksniu. Jie širdingai mums paspaudė ran-kas ir, nusitvėrę dėses, prote-kini nubėgo į smarkiai prisnigtą nuošalų keltų, o du pasilikę plente dar ilgai mums mojavu. Mes taip pat buvome patenkinti, kad taip sklandžiai visas reika-las užsibaigė, nes, užklupus so-vietų patruliams, būtume atsi-dūrę kryžminę ugnį ir kažin ar šiandien čia su jumis kalbė-čiau, — šypsodamasis užbaigė.

6. IKI PASIMATYMO... VILNIUJE!

Lėktuvais, išsiskridęs iš kalnų, pamažu pradėjo leistis arčiau žemės, kurioje vingiavo į plačius išsišakojimus išplitusi, drumz-lina upė. Tolumoj buvo matyti tiesios kaip siūleliai Guayaquil miesto gatvės, o uoste tirštais juodais dūmais ruko keli laivai. Pro ventiliatorius ėmė pūsti karštas oras.

Mūsų kalba nutrūko, nes jau nebuvo laiko ją toliau tęsti. Ma-no bendrakeleivis pradėjo ran-kioti nuo lentynų smulkų bagažą ir krauti sau ant kelių. Nusivilko megztinį ir, nusivalęs akinius, lyg nekantraudamas, ėmė žval-gytis pro langą. Netrukus lėktu-vo motorai, lyg tušti, pradėjo plerpti ir mes sparciai artėjome į žemę, kuri buvo nuo karščio apmirusi.

— Aš labai dėkoju už tokį įdomų pasikalbėjimą, — išlipus iš lėktuvo ir einant aerodromo taku, kalbėjau. — Labai džiaugiuosi tamsta susipažinęs ir ti-kiu, kad gal vėl kurioj nors pa-saulio dalyk teks dar kartą tam-stą sutikti.

— Tikiu, kad pasimatysime Kaune ar Vilniuje, — šypsoda-masis kalbėjo daktaras. — Tik-riausia Tarpt. Raudonojo Kry-žiaus pagalba dar kartą bus rei-kalinga Lietuvai, o gal aš vėl būsiu paskirtas aplankyti jūsų kraštą, bet jau laisvą ir nepri-klausomą šalį ir dar kartą susi-tikti su jos maloniais, svečiais žmonėmis. Aš tos misijos jokiom aplinkybėm neatsisakysiu.

Ir, atidarydamas taxi duris, jis man ištiesė ranką ir, plačiai ir bičiuliškai šypsodamasis, lie-tuviškai pasakė:

— Iki pasimatymo... Vil-nius!

Quito, rugpjūtis.

Patark ir kaimynui, kad prenumeruotų

DIRVA

DIRVOS ATSTOVAI

į kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratos ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md.
Antanas Česonis
1323 Hollins St.

So. Boston, Mass.
Brunonas Kalvaitis,
545 East Broadway.

Brockton, Mass.
Bažulis A.,
9 Broad St.

Chicago, Ill.
Jonas Papiūnas,
4416 So. Hermitage Ave.,
Yard 7-0191

Dayton, Ohio
J. A. Urbonas,
1302 Lamar St.

Detroit, Mich.
Vl. Pauza,
9124 Quincy Ave.

Newark, New Jersey
A. S. Trečiokas,
314 Walnut St.

New York-Brooklyne
Antanas Sodaitis,
57-56, 63rd St.,
Maspeth, N. Y.

Omaha, Nebr.
J. Povilaitis,
5617 So. 31 St.

Waterbury, Conn.
Vladas Varneckas,
2157 N. Main St.

Hamilton, Canada
Antanas Mingėla,
190 Catherine St. S.

Montreal, Canada
Stepas Kęsgaila,
6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada
Jonas Paršeliūnas,
62 Pauline Ave.

Welland, Canada
Zukauskas Kazys
287½ E. Main St.

Anglijoje
Dainora Damosas
49 Thornton Ave.
Thornham Green,
London W. 4

Australijoje
Povilas Lukošius,
Box 1665 M. G.P.O.,
Adelaide, S. A.

Venecueloje
Antanas Dirys,
Avenida Alayon No. 6
Oeste

Maracay, Edo, Aragua